

ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ

Revue de l'Union
des Collectionneurs Grecs des Cartes Maximum
No 76 - Année 2020

Περιοδικό Δελτίο
της Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ
Τεύχος Νο 76 - Έτος 2020

«Η Επανάσταση του 1821
στις Κάρτες Μάξιμουμ»

ΜΑΧΙΜΑΡΗΙΕ

ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ

Περιοδική Έκδοση της
Ένωσης Ελλήνων Συλλεκτών
Καρτών Μάξιμουμ

Διεύθυνση Εντευκτηρίου
Ακαδημίας 57
106 79 Αθήνα
τηλ. 210 3647193
www.maximaphilia.gr

Union of the Greek Collectors
of Maximum Cards
57, Akadimias Str.
GR - 106 79 Athens
tel. +30 210 3647193
www.maximaphilia.gr

- Δικαίωμα εγγραφής 5 €
- Ετήσια συνδρομή 10 €

Δ.Σ. της Ένωσης

Πρόεδρος: Νικ. Μαλλούχος
Αντιπρόεδρος: Ν. Σπυρόπουλος
Γ. Γραμματέας: Κ. Σαμανίδης
Ταμίας: Παν Γεωργίτσος
Μέλη: Βασ. Αγραφιώτης
Σπ. Σουλιμιώτης
Κώστας Λεβειδιώτης

Εξελεγκτική Επιτροπή
Χρ. Παπασυμεών
Σπ. Παπαγιάννης

Επιμέλεια
Σύνταξης - Έκδοσης
Νίκος Ε. Μαλλούχος

...

Τεύχος 76
Έτος 2020

Η "ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

Επίχρυσο: "ΚΥΠΡΟΣ - ΕΛΛΑΣ '93", "BALKANMAX '95"
Μεγ. Αργυρό: "BALKANMAX '92", "BALKANMAX 2002"
Αργυρό: "ΑΘΗΝΑ '82", "BALKANMAX '83",
"ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ '83", "Α' Π.Ε.Φ.Τ." (1986),
"ΑΘΗΝΑ '87", "PHILATHEMA '88"
"NOTOS 2015"
Επάργυρο: "ITALIA '85", "BALKANPHILA '87",
"LUSOMAX '87"
Χάλκινο: "ESPANA '84", "ISRAPHIL '85",
"PHILTEMA '85", "STOCKHOLMIA '86,
"CAPEX '87", "IPHILA '89",
"PHILANIPPON '91", "BULGARIA '99"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ανακοίνωση.....	1
Έκθεση πεπραγμένων 2019.....	2-3
Απολογισμός 2019 - προϋπολογισμός 2020.....	4
Πανδημίες και εμβόλια	5-9
Η συμφωνική ορχήστρα	10-14
Η Επανάσταση του 1821 στις ΚΜ.....	15-30
Παράπλευρες δημιουργίες	31
Ο μεγάλος κοραλλιογενής ύφαλος.....	32-33
Ούγγο Φώσκολο.....	34-35
Μια κάρτα, μια ιστορία.....	36
Νεες εκδόσεις ΚΜ.....	37-43
New issues	44

Εξώφυλλο:

Η έξοδος του Μεσολογγίου. Πίνακας Θ. Βρυζάκη.
Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Το Ενημερωτικό Δελτίο "ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ"
προσφέρεται δωρεάν στα μέλη μας και σε διάφορους πολιτιστικούς φορείς

ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ
Τεύχος 76– Έτος 2020

REVUE DE
L'UNION COLLECTIONNEURS GRECS DE CARTES MAXIMUM
NO 76 – ANNÉE 2020

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΑΣ

Αγαπητά μέλη,

Η ανθρωπότητα, στο διάβα των αιώνων, αντιμετώπισε πολλές φορές μεγάλης έκτασης καταστροφές, που οφείλονταν άλλες σε μη ελεγχόμενες απ' αυτήν δυνάμεις – όπως εκείνες που απορρέουν από την ίδια τη φύση – και άλλες στις δράσεις των ίδιων των μελών της. Πριν ακόμη κατοικηθεί η γη μας από νοήμονα όντα, μετεωρίτης τεραστίων διαστάσεων χτύπησε το έδαφός της και εξαφάνισε ολοκληρωτικά τα μέχρι τότε τεράστια έμβια όντα, τους δεινόσαυρους. Αργότερα, άλλες ιστορικά καταγεγραμμένες καταστροφές, όπως οι εκρήξεις ηφαιστειών (ενδ. Θήρας, Βεζούβιου, Κρακατόα 1883), σεισμοί (Χιλή, Ιαπωνία, Κίνα), και φυσικά οι πολυάριθμοι πόλεμοι, άφησαν τα ίχνη τους πάνω στη γη και είχαν άμεσες επιπτώσεις στην δύσκολη εξέλιξη του ανθρώπινου γένους.

Αν αναζητήσουμε όμως καταστροφές παγκόσμιας έκτασης, αυτές δεν είναι άλλες από τις πανδημίες. Άγνωστες, κατά κανόνα, ασθένειες, οφειλόμενες σε ιούς, βακτήρια, μύκητες κ.ά. επιτίθενται κατά περιόδους στο ανθρώπινο γένος και προκαλούν τον τρόπο, λόγω της ταχύτατης διάδοσής τους και της θανατηφόρας, σε πολλές περιπτώσεις, επίπτωσής τους. Επιδημίες χολέρας, ευλογιάς, φυματίωσης, ισπανικής γρίπης και πρόσφατα του έμπολα και του AIDS, αλλά πάνω απ' όλα της «μαύρης πανώλης ή μαύρου θανάτου» του μεσαιώνα, άφησαν και αφήνουν το θλιβερό αποτύπωμά τους, προκαλώντας το θάνατο σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

Το πόσο εύκολα μπορεί να ανατραπεί μια κανονικότητα, να ματαιωθούν προγράμματα και προσπάθειες αρκετών χρόνων, ν' αλλάξουν νοοτροπίες, να δημιουργηθούν νέες συνθήκες, αλλά και να προκύψουν νέες ευκαιρίες, το ζούμε όλοι μας αυτό τον καιρό με την επιδημία του κορωνοϊού.

Ας περιοριστούμε όμως στα δικά μας. Το 2020 είμαστε τυχεροί, που προλάβαμε και πραγματοποιήσαμε τη Γενική μας Συνέλευση. Ανεξάρτητα όμως από τις γενικότερες δυσμενείς συνθήκες, η Ένωσή μας συνέχισε και μέσα στο 2020 την προσπάθειά της σ' ό,τι αφορά τη δημιουργία Καρτών Μάξιμουμ, με γραμματόσημα από τις τρέχουσες εκδόσεις. Συγκεκριμένα ο απολογισμός νέων ΚΜ ανέρχεται σε 18, όπως λεπτομερώς περιγράφουμε στις επόμενες σελίδες του περιοδικού. Και δεν είναι μόνο αυτό. Παραμένουμε ψύχραιμοι και περιμένουμε την πραγματοποίηση της Ευρωπαϊκής Φιλοτελικής Έκθεσης NOTOS 2021, καθώς και του προοιμίου της, της NOTOS 2021 Συλλεκτικής, όπου αναμένεται να δούμε νέα εκθέματα ΚΜ, ορισμένα σχετικά με τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Αλλά και στο παρόν τεύχος σας επιφυλάξαμε μια έκπληξη. Ένα άρθρο με τα ιστορικά γεγονότα του 1821 και μέχρι την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από τις Κάρτες Μάξιμουμ, που έχουν κατά καιρούς δημιουργηθεί με τα ανάλογα γραμματόσημα, που έχουν κυκλοφορήσει τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ. Ελπίζουμε να το βρείτε ενδιαφέρον.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2019

(ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ Κ. ΝΙΚ. ΜΑΛΛΟΥΧΟ)

Αγαπητά μέλη,

«Τα πάντα ρει, μηδέποτε κατά τ' αυτό μένειν» είχε πει ο Ηράκλειτος. Όλα αλλάζουν. Στο σύμπαν, στη φύση, στην οικονομία και φυσικά στην τεχνολογία. Η τελευταία είναι υπεύθυνη, σε σημαντικό βαθμό, για την απαξίωση του γραπτού λόγου και κατ' επέκταση τον περιορισμό του όγκου της έγγραφης επικοινωνίας. Στην περίπτωση μας, τα ΕΛΤΑ βλέπουν τη βασική τους αποστολή – την προσφορά υπηρεσιών ταχυδρομείου – να συρρικνώνεται καθημερινά, γεγονός, που απειλεί την ίδια την υπόστασή τους. Αν και προσπαθούν να αντιδράσουν με νέες υπηρεσίες και εκσυγχρονισμένες διαδικασίες, εντούτοις μέχρι σήμερα δεν έχει βρεθεί το σημείο μιας νέας ισορροπίας, το σημείο δηλαδή, που θα επιτρέψει τη λειτουργία τους αυτόνομα, χωρίς την καθ' οιονδήποτε τρόπο συμπαραράσταση – έμμεση ασφαλώς – του κράτους.

Αν περιοριστούμε λίγο περισσότερο, «εις τα καθ' ημάς», στα δικά μας δηλαδή, τα φιλοτελικά, θα παρατηρήσουμε δυσχέρειες στην υλοποίηση του ετήσιου προγράμματος έκδοσης γραμματοσήμων, ενώ συνεχίζει να απουσιάζει ένας ευρύτερος σχεδιασμός για την ανάκτηση του χαμένου, τουλάχιστον κατά την τελευταία δεκαετία, εδάφους.

«Τι μέλλει γενέσθαι»; Κανείς δεν ξέρει. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει ένα μέλλον γεμάτο ανατροπές. Η Ένωσή μας

πάντως συνεχίζει τον αγώνα με τη διαρκή παρουσία της στα φιλοτελικά δρώμενα.

Μέσα στο 2019 δημιουργήσαμε 14 νέες Κάρτες Μάξιμουμ, οι οποίες έτυχαν λίαν θετικών σχολίων, τόσο από τα μέλη μας, όσο και από μαξιμαφιλιστές του εξωτερικού. Είναι ένα γεγονός, που μας γεμίζει αισιοδοξία. Επιπλέον, το περιοδικό μας δίνει ανελλιπώς το ετήσιο προγραμματισμένο παρόν του. Τέλος, μαξιμαφιλικά εκθέματα συμμετείχαν στην έκθεση της ΦΕΛ, «Μυτιλήνη 2019».

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, πρέπει να τονίσουμε ότι παράλληλα, η Ένωσή μας συμπράττει στην υλοποίηση ενός από τα πιο φιλόδοξα σχέδια του ελληνικού φιλοτελισμού. Τη διοργάνωση της «Ευρωπαϊκής Φιλοτελικής Έκθεσης NOTOS 2021», που αγκαλιάζει φιλοτελιστές από όλη την Ευρώπη και όχι μόνο. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η «NOTOS 2021 – Συλλεκτική», η έκθεση δηλαδή για κάθε είδος συλλεκτικό αντικείμενο, που θα προηγηθεί. Η Μαξιμαφιλία θα δώσει το παρόν και στις δύο αυτές σημαντικές διοργανώσεις. Ειδικότερα, ως προς τη δράση της:

Α΄ Δημιουργία και διανομή ΚΜ.

Κατά το 2019, η Ένωσή μας προχώρησε στη δημιουργία 14 Καρτών Μάξιμουμ, τις οποίες μπορείτε να δείτε αναλυτικά στο προηγούμενο τεύχος μας Νο 75/2019

Β΄ - Συγκεντρώσεις μελών

Μέσα στο 2019 είχαμε την απώλεια

δύο μελών μας. Του Μάκη Κατσαρά, που διετέλεσε επί σειρά ετών μέλος του ΔΣ και του Β. Σεκόπουλου, φίλου και συμπαραστάτη στις εκθέσεις του Συλλόγου μας. Την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκαν 4 συγκεντρώσεις των μελών της Ένωσής μας στο ιδιόκτητο εντευκτήριο της οδού Ακαδημίας 57. Στις συγκεντρώσεις αυτές, που έλαβαν χώρα στις 25/2, 24/6, 21/10 & 17/12 έγινε, διανομή και ανταλλαγή Καρτών Μάξιμουμ, καθώς και ομιλίες και ανακοινώσεις για τα τρέχοντα φιλοτελικά ζητήματα.

Γ' Περιοδικό «Μαξιμαφιλία»

Το τεύχος 75, που αφορά τη δραστηριότητα της Ένωσης κατά το 2019 το έχετε ήδη στα χέρια σας.

Έγχρωμο εξ ολοκλήρου, πολυσέλιδο, πέρα από τον απολογισμό της δράσης του Συλλόγου μας, περιλαμβάνει μια σειρά από θεματικά άρθρα βασισμένα φυσικά στις Κάρτες Μάξιμουμ. Ιδιαίτερα επίκαιρα, καθώς συνδυάζονται με τις σειρές, που κυκλοφόρησαν τα ΕΛΤΑ μέσα στο 2019, είναι η ιστορία του μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτη, οι ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές, αλλά και τα άρθρα για την Παναγία των Παρισίων, που καταστράφηκε μερικώς από πυρκαγιά και η εποποιία της κατάκτησης της Σελήνης, που έλαβε χώρα πριν από 50 χρόνια. Υπάρχει ακόμη ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο, που καλύπτει το χώρο των καλών τεχνών, το άρθρο για τον Γερμανό ζωγράφο και χαράκτη Άλμπρεχτ Ντύρερ.

Δ' Η πορεία μας το 2020

Βασικοί μας στόχοι παραμένουν, τόσο η ομαλή λειτουργία της Ένωσής μας, όσο και η δημιουργία νέων Μαξιμαφιλιστών,

καθώς και ένταξή τους στο σύλλογό μας με την πρώτη ευκαιρία. Χωρίς αμφιβολία η επίτευξη του δεύτερου στόχου προσκρούει σε σειρά εμποδίων, στα οποία έχουμε κατά καιρούς αναφερθεί λεπτομερώς.

Οπωσδήποτε, ένα εργαλείο για την προσέλκυση νέων συλλεκτών, είναι αναμφίβολα οι φιλοτελικές εκθέσεις. Το 2021 θα έχουμε τη χαρά να βιώσουμε ένα μεγάλο φιλοτελικό γεγονός, που λαμβάνει χώρα για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Την Ευρωπαϊκή Φιλοτελική Έκθεση NOTOS 2021. Με αξιόλογες συλλογές και με ενδιαφέροντα σπάνια εκθέματα (όπως οι Υπέροχες Επτά – οι 7 χαλκογραφικές πλάκες των μεγάλων κεφαλών του Ερμή από το Φιλοτελικό Μουσείο, τα περίφημα «Σοφλερίνο», τα σπανιότερα ελληνικά γραμματόσημα, οι πρώτες εκδόσεις ευρωπαϊκών γραμματοσήμων (του 19ου αιώνα) από τα μέλη της Ευρωπαϊκής Φιλοτελικής Ακαδημίας και ακόμη σπάνια ντοκουμέντα για την οργάνωση των ελληνικών ταχυδρομείων στη διάρκεια του αγώνα και αμέσως μετά από τα ΓΑΚ και το ΕΙΜ, η NOTOS 2021 αναμένεται να είναι μια σπουδαία φιλοτελική έκθεση. Προοίμιό της θα είναι η NOTOS 2021 – Συλλεκτική, η οποία σκοπό έχει να παράσχει βήμα σε κάθε μορφή συλλεκτικής δραστηριότητας.

Ας ετοιμαστούμε λοιπόν. Η Μαξιμαφιλία πρέπει να δώσει το παρόν και στις δύο αυτές σημαντικές εκθέσεις. Το ΔΣ είναι δίπλα σε κάθε ενδιαφερόμενο για να τον στηρίξει στη συγκρότηση ενός εκθέματος και την παροχή κάθε αναγκαίας διευκρίνισης για τους εκθεσιακούς κανόνες.

Σας ευχαριστώ,
Γενική Συνέλευση 11.2.2020

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2019

ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΑΜΕΙΟΥ 31.12.2018	5.775,04	ΕΞΟΔΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ Κ.Μ.	1.056,25
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΜΕΛΩΝ	580,00	ΑΓΟΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ	1.795,05
ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ	4.071,00	ΕΞΟΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ-ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ	124,64
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΜΕΛΩΝ Α/ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ	126,10	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	1.235,09
ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΜ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	169,00	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ	257,50
ΤΟΚΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΥ ΤΡΑΠΕΖΗΣ	0,34	ΑΜΟΙΒΗ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ	60,00
		ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΜΑΞΙΜΑΦΙΛΙΑ»	318,00
		ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ	25,00
		ΣΥΝΔΡΟΜΗ Ε.Φ.Ο. 2018	100,00
		ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	24,80
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	4.996,33
		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ	4.001,93
		ΜΕΤΡΗΤΑ	1.723,22
ΣΥΝΟΛΟ	10.721,48	ΣΥΝΟΛΟ	10.721,48

<u>ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΞΕΩΣ</u>		<u>ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΞΕΩΣ</u>	
ΚΑΡΤΕΣ ΜΑΞΙΜΟΥΜ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	742,00	ΑΠΟΘΕΜΑ ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ	742,00

ΑΘΗΝΑ 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΤΑΜΙΑΣ

Νικόλαος Μαλλούχος

Παναγιώτης Γεωργίτσος

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2020

ΕΣΟΔΑ		ΕΞΟΔΑ	
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ	20,00	ΕΞΟΔΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ Κ. Μ.	1.000,00
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΜΕΛΩΝ	500,00	ΑΓΟΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ	2.000,00
ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ	4.400,00	ΕΞΟΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ	160,00
ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΜΕΛΩΝ Α/ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ	380,00	ΕΝΤΥΠΑ - ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΛΗ	100,00
		ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	1.200,00
		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	240,00
		ΕΞΟΔΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ	400,00
		ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΕ Ε.Φ.Ο.	100,00
		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	100,00
ΣΥΝΟΛΟ	5.300,00	ΣΥΝΟΛΟ	5.300,00

ΑΘΗΝΑ 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΤΑΜΙΑΣ

Νικόλαος Μαλλούχος

Παναγιώτης Γεωργίτσος

Πανδημίες και εμβόλια

Ουδέν κακόν αμιγές καλού. Ο πρόσφατος κορωνοϊός και το υποχρεωτικό «απαγορευτικό»¹ οδήγησαν τη σκέψη μας σε πολύ ενδιαφέρουσες εξειδικευμένες συλλογές γύρω από ιατρικά θέματα. Όπως ένας δημιουργός (λογοτέχνης, εικαστικός, συνθέτης κ.ά.) δέχεται ερεθίσματα από το περιβάλλον του και τα μετουσιώνει σε καλλιτεχνική δημιουργία, έτσι και ο μαξιμαφιλιστής πρέπει να εκμεταλλεύεται τις συγκυρίες για την κατάρτιση και παρουσίαση ενός ενδιαφέροντος εκθέματος, το οποίο θα κάνει τον επισκέπτη μιας φιλοτελικής έκθεσης να σταθεί μπροστά του και να κατανοήσει τις πληροφορίες, που αυτό παρέχει με το κατάλληλο μαξιμαφιλικό υλικό. Και πάντοτε να μην ξεχνάμε. Σημασία δεν έχει τόσο η σπανιότητα του υλικού, όσο η εύστοχη επιλογή του και η άρτια ανάπτυξη ενός θέματος, το περίφημο «πλάνο».

Στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου η προσοχή όλων μας είχε στραφεί στην παραγωγή εμβολίου για την αντιμετώπιση του COVID-19, της τελευταίας πανδημίας, που έπληξε την ανθρωπότητα. Πως φτάσαμε όμως να θεωρούμε πανάκεια την ύπαρξη ενός εμβολίου;

Το εμβόλιο είναι βιολογικό παρασκεύασμα, που σκοπό έχει να ευαισθητοποιήσει το αμυντικό σύστημα του οργανισμού έναντι συγκεκριμένων παθογόνων μικροοργανισμών, ώστε να αποκτήσει ανοσία. Το εμβόλιο συνήθως περιέχει έναν νεκρό ή

αδρανολοποιημένο νοσογόνο παράγοντα, ο οποίος είναι υπεύθυνος για μια ασθένεια. Ο παράγοντας αυτός διεγείρει το ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού, ώστε να τον αναγνωρίσει ως ξένο, να παράγει αντισώματα, που θα τον καταστρέψουν και να αποκτήσει μνήμη για αυτόν. Έτσι το ανοσοποιητικό σύστημα μπορεί αργότερα να τον αναγνωρίσει πιο εύκολα και να καταστρέψει οποιοδήποτε μικροοργανισμό τον περιέχει, στην περίπτωση βέβαια, που ο παθογόνος μικροοργανισμός, όχι αδρανολοποιημένος πλέον, μολύνει και πάλι τον ανθρώπινο οργανισμό. Τα εμβόλια αποβλέπουν σε πρόληψη (την απόκτηση, δηλαδή, ανοσίας απέναντι σε κάποιον νέο μικροοργανισμό), ενώ ενίοτε συμβάλλουν και σε θεραπεία.

Το πρώτο εμβόλιο που αναφέρεται στην ιστορία της ιατρικής είναι το εμβόλιο εναντίον της ευλογιάς. Το 1796 ο Βρετανός παθολόγος Edward Jenner (εικ.1) παρατήρησε ότι οι γυναίκες, που άρμεγαν τις αγελάδες, παρουσίαζαν φυσαλίδες στα χέρια τους (cowpox) και δεν νοσούσαν από ευλογιά. Ο Jenner το 1798 χρησιμοποίησε το πύον από τις φυσαλίδες αυτές και εμβολίασε ένα οκτάχρονο αγόρι τον James Phillips. Ο James ακολούθως ήρθε σε επαφή με άτομα που έπασχαν από ευλογιά αλλά δεν νόσησε. Το πρώτο εμβόλιο ήταν γεγονός.

Βεβαίως δεν πρέπει να νομίζει κανείς ότι η ανακάλυψη αυτή έγινε ασμένως αποδεκτή. Αντίθετα, ο Jenner λοιδορήθηκε σχεδόν από το σύνολο του τύπου, ενώ σφοδρή ήταν και η επίθεση που δέχθηκε από τον κλήρο, που ισχυριζόταν

¹ **Απαγορευτικό:** Απόδοση στα Ελληνικά του διεθνούς όρου «lockdown» από τον Γ. Μπαμπινιώτη.

ότι ο εμβολιασμός ήταν απεχθής πράξη και ενάντια στη θεϊκή θέληση. Ωστόσο, τα αποτελέσματα του εμβολίου του ανάγκασαν και τους πιο σκληρούς κατηγορούς του να αποδεχτούν την πραγματικότητα. Ότι ο εμβολιασμός είναι μια μέθοδος προστασίας του ανθρώπου και όχι καταστροφής του.

Εικ. 1 Edward Jenner: Ο γιατρός, που ανακάλυψε το εμβόλιο της ευλογιάς (1798)

Μερικές δεκαετίες αργότερα ένα τυχαίο περιστατικό επέτρεψε στον Γάλλο φυσικό Λουί Παστέρ (εικ. 2) να προχωρήσει στη δημιουργία μιας σειράς εμβολίων για πολλές άλλες μολυσματικές ασθένειες, που στην εποχή του είχαν θανάσιμα, τις περισσότερες φορές, αποτελέσματα.

Ο Παστέρ εργαζόταν πάνω στη «χολέρα» των πουλερικών. Κάποτε, φεύγοντας για διακοπές έδωσε οδηγίες στο βοηθό του να επιμολύνει τα πτηνά. Ο Σαμπερλάν το ξέχασε και έφυγε και αυτός για διακοπές. Επιστρέφοντας, προχώρησε στην

επιμόλυνσή τους, αλλά οι πεπταλαιωμένες πλέον καλλιέργειες μικροβίων (ενός μηνός) προκάλεσαν κάποια ελαφρά συμπτώματα στα κοτόπουλα, τα οποία αντί να φοβήσουν, όπως αναμενόταν, ανάρρωσαν πλήρως. Ο Σαμπερλάν νόμισε ότι είχε γίνει κάποιο λάθος και θέλησε να πετάξει την ελαττωματική καλλιέργεια, όταν

Εικ. 2 Louis Pasteur: Γάλλος φυσικός, που θεμελίωσε επιστημονικά την αξία των εμβολίων και ανακάλυψε τα εμβόλια της λύσσας και του άνθρακα.

ο Παστέρ τον σταμάτησε, σκεπτόμενος ότι τώρα τα πουλιά αυτά θα ήταν άνοσα στην ασθένεια αυτή. Παρόμοιο αποτέλεσμα είχε και η εργασία του πάνω στον άνθρακα. Ο Έντουαρντ Τζένερ είχε ανακαλύψει τον εμβολιασμό χρησιμοποιώντας ευλογιά των βοοειδών (δαμαλισμός - 1796), μια μέθοδος που ήταν διαδομένη στα χρόνια του Παστέρ. Η καίρια διαφορά ήταν ότι τώρα η εξασθενημένη μορφή των μικροβίων του άνθρακα και της χολέρας είχε «παραχθεί τεχνητώς», οπότε δεν

χρειαζόταν να εξευρεθεί μια φυσικώς εξασθενημένη μορφή του μικροοργανισμού.

Αυτή η ανακάλυψη επέφερε επανάσταση στην έρευνα πάνω στις μολυσματικές ασθένειες. Ο Παστέρ δημιούργησε το πρώτο εμβόλιο για τη λύσσα μολύνοντας με τον ιό της κουνελία και εξασθενώντας μετά τον ιό με αποξήρανση του προσβεβλημένου νευρικού ιστού.

Η ανακάλυψη του Παστέρ οδήγησε μακροπρόθεσμα τους επιστήμονες στη δημιουργία διαφόρων τύπων εμβολίων, όπως «αδραντοποιημένων», «εξασθενημένων», «τοξικογενών», «υπομονά-

Εικ. 3 Εμβολιασμός κατά της λύσσας (1885)

δων», «σύζευξης», ενώ σήμερα τα εμβόλια, που βρίσκονται σε στάδιο μελέτης βασίζονται και στις νεότερες ανακαλύψεις της ιατρικής επιστήμης (εμβόλια DNA, T κυττάρων, δενδριτικών κυττάρων και πολλά άλλα).

Τα περισσότερα εμβόλια ανακαλύφθηκαν τον 20 αιώνα. Το 1921 της φυματίωσης και του τετάνου. Το 1924 της διφθερίτιδας. Το 1926 του κοκκύτη. Το 1930 για τη γρίπη, η σύσταση του οποίου όμως μεταβάλλεται κάθε χρόνο, ανάλογα με τους τύπους ιών, που κυκλοφορούν.

Το 1935 του κίτρινου πυρετού. Το 1955 της πολιομυελίτιδας. Το 1963 της ιλαράς.

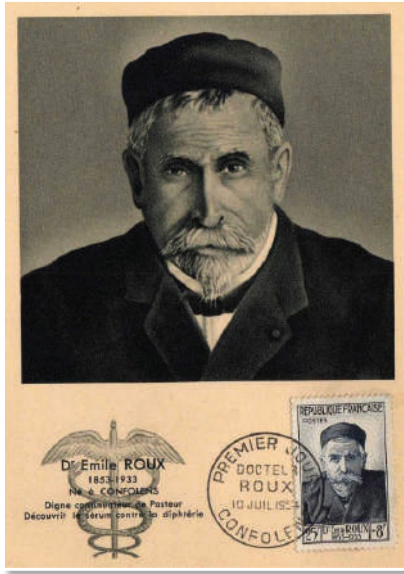

Εικ. 4 Albert Calmette. Εμβόλιο κατά της φυματίωσης (B.C.G. – 1921)

Εικ. 5 Alexandre Yersin. Εμβόλιο κατά της πανούκλας

Το 1967 της ερυθράς και της παρωτίτιδας. Το 1971 βρέθηκε το «τριπλό», ο συνδυασμός τριών εμβολίων ιλαράς, παρωτίτιδας, ερυθράς (MMR), που αντικατέστησε τα μεμονωμένα παρόμοια. Το 1981 της ηπατίτιδας Β. Το 1983 του πνευμονιόκοκκου. Το 1989 του μηνιγγοκόκκου και του αιμόφιλου Β. Μόλις το 1995 της ανεμοβλογιάς, μιας παιδικής ασθένειας, που είναι σχεδόν βέβαιο ότι την έχουμε περάσει οι περισσότεροι. Το 1996 της ηπατίτιδας Α. Και πρόσφατα του έρπητα ζωστήρα. Ασφαλώς, υπάρχουν και πολλά άλλα εμβόλια, που επίκειται η αδειοδότη-

Εικ. 6. Emile Roux. Εμβόλιο κατά της διφθερίτιδας.

σή τους ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσής τους.

Παρά την αναμφισβήτητη προφύλαξη, που προσφέρουν τα εμβόλια, υπάρχουν σήμερα ορισμένοι, που αμφισβητούν την αποτελεσματικότητά τους. Και όχι μόνο. Πιστεύουν ότι είναι αιτίες διαφόρων άλλων ασθενειών ή και πνευματικών δυσλειτουργιών. Αναμφίβολα οι δοξασίες αυτές είναι αστήρικτες και καμιά μα απολύτως καμιά, επιστημονική μελέτη δεν έχει παρουσιαστεί μέχρι σήμερα προς απόδειξή τους.

Εικ. 7. Ramon Gaston. Εμβόλιο κατά της διφθερίτιδας.

Εικ. 8 Oswaldo Cruz – Εμβόλιο κατά του κίτρινου πυρετού.

Αντίθετα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), που ιδρύθηκε στις 7.4.1948 (ημέρα, που έκτοτε καθιερώθηκε ως Παγκόσμια Ημέρα Υγείας) συνιστά μετ' επιτάσεως στα μέλη του (κράτη μέλη του ΟΗΕ, από τον οποίο εξαρτάται), τον υποχρεωτικό εμβολιασμό του πληθυσμού τους. Σε όλα τα κράτη πλέον έχει νομοθε-

τηθεί ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα εμβολιασμού, το οποίο αρχίζει από τη βρεφική ηλικία, με βάση συγκεκριμένα ιατρικά «πρωτόκολλα». Πολλά εμβόλια απαιτούν πολλαπλές δόσεις για μέγιστη αποτελεσματικότητα, είτε για να παράγουν επαρκή αρχική ανοσοαπόκριση είτε για ενίσχυση της απόκρισης, που εξασθενεί με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, οι ενισχυτές εμβολίων τετάνου συχνά συνιστώνται κάθε 10 χρόνια. Ορισμένα εμβόλια συνιστώνται μόνο σε ορισμένες περιοχές (χώρες, υποεθνικές περιοχές ή πληθυσμοί σε κίνδυνο), όπου είναι συχνή μια ασθένεια. Για παράδειγμα, ο εμβολιασμός κίτρινου πυρετού βρίσκεται στο πρόγραμμα ρουτίνας εμβολίου της Γουιάνας, συνιστάται σε ορισμένες περιοχές της Βραζιλίας, αλλά στις Ηνωμένες Πολιτείες χορηγείται μόνο σε ταξιδιώτες που ταξιδεύουν σε χώρες με ιστορικό της νόσου. Χάριν στα προγράμματα εμβολιασμού έγινε εφικτό να εξαλειφθεί η ευλογία και να περιοριστούν αισθητά οι απειλές από την ιλαρά, ερυθρά, οστρακιά και άλλες μολυσματικές ασθένειες. Ωστόσο, παραμένουν ακόμη περιοχές, κυρίως σε

αναπτυσσόμενες χώρες, όπου οι επιδημικές ασθένειες κάνουν περιοδικά την εμφάνισή τους.

Σήμερα η ανακάλυψη εμβολίων έχει καταστεί μια υπόθεση πολύ πιο σύνθετη. Ομάδες επιστημόνων εργάζονται σε άκρως εξειδικευμένα εργαστήρια, εξοπλισμένα με τα πλέον σύγχρονα μέσα, τα

οποία τους παρέχουν πολυεθνικές φαρμακευτικές εταιρίες στα πλαίσια της επιδίωξης εμπορικού κέρδους. Στην προσπάθειά τους αυτή συνεργάζονται με πανεπιστημιακά ιδρύματα και μεγάλες νοσοκομειακές μονάδες.

Η έρευνα στην επιστήμη είναι μια διαδικασία αέναη. Χάριν στα αποτελέσματά της ο δείκτης προσδόκιμης ζωής διαμορφώνεται σήμερα στα 75-80 χρόνια, από τα 33 χρόνια, που υπολογίζεται ότι ήταν στην εποχή του Χριστού.

Γι' αυτή την εξέλιξη

πρέπει όλοι μας να είμαστε ευγνώμονες στους ανθρώπους εκείνους, που με τις προσπάθειές τους μπόρεσαν να καταπολεμήσουν ασθένειες και να ανακουφίσουν τον ανθρώπινο πόνο. Είναι γιατροί, χημικοί, ερευνητές της υγείας γενικότερα, οι οποίοι στη διάρκεια των αιώνων και ιδιαίτερα στους πιο πρόσφατους, άνοιξαν το δρόμο για την κατανόηση της λειτουργίας του οργανισμού του ανθρώπου και την αντιμετώπιση κάθε μορφής επικίνδυνης προσβολής του.

Νίκος Μαλλούχος
Πηγή: INTEPNET

Εικ. 9 Νενικήκαμεν την πολιομυελίτιδα.

Η συμφωνική ορχήστρα

«Χορός γερόντων» από παράσταση αρχαίας τραγωδίας και ο χώρος της «ορχήστρας» στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

1

2

3

Ο όρος ορχήστρα ή orchestra στις ευρωπαϊκές γλώσσες μας έρχεται από το αρχαίο ελληνικό θέατρο, όταν «ορχήστρα» ήταν ο χώρος απέναντι από τη σκηνή που προοριζόταν για το χορό του αρχαίου δράματος. (Εικ. 1 & 2)

Μια συμφωνική ορχήστρα είναι ένα μεγάλο οργανικό σύνολο, τυπικό της κλασικής μουσικής, που αποτελείται από μουσικά όργανα διαφόρων οικογενειών, όπως έγχορδα με τόξο, χάλκινα πνευστά, ξύλινα πνευστά και κρουστά, όλα ομαδοποιημένα σε ενότητες. Άλλα όργανα, όπως το πιάνο και η άρπα συμμετέχουν περιστασιακά, είτε διότι τα απαιτεί η παρτιτούρα του συνθέτη, είτε λαβαίνουν μέρος ως σόλο όργανα (κοντσέρτο άρπας, πιάνου κλπ.).

Ο συνολικός αριθμός των μουσικών που συμμετέχουν σε μια πλήρη Συμφωνική ή Φιλαρμονική Ορχήστρα ποικίλλει ανάλογα με το έργο που παίζεται και τις δυνατότητες του χώρου. (Εικ. 3)

Οι ορχήστρες, που ειδικεύονται στη μπαρόκ μουσική, όπως για παράδειγμα του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ και Γκέοργκ Φρίντριχ Χέντελ, ή εκείνες του λεγόμενου κλασικού ρεπερτορίου (Χάιντν και Μότσαρτ), τείνουν να είναι μικρότερες από εκείνες, που εκτελούν ρεπερτόριο ρομαντικής μουσικής, όπως είναι οι συμφωνίες των Γιοχάνες Μπραμς, Ρόμπερτ Σούμαν κλπ. Η τυπική ορχήστρα άρχισε να μεγαλώνει προοδευτικά σε αριθμό εκτελεστών κατά τη διάρκεια του 18ου και 19ου αιώνα, μέχρι που κορυφώθηκε με τα έργα του Ρίχαρντ Βάγκνερ και, αργότερα, του Γκούσταβ Μάλερ που απαιτούσαν μεγάλες ορχήστρες 120 μουσικών.

Οι ορχήστρες διευθύνονται συνήθως από ένα διευθυντή ορχήστρας (μαέστρο) ο οποίος κατευθύνει την απόδοση με κινήσεις των χεριών και των βραχιόνων, συχνά κρατώντας μία μπαγκέτα για την ευκολότερη παρακολούθηση των κινήσεων του από τους μουσικούς. Ο ρόλος του μαέστρου είναι να συντονίζει την ορχήστρα, να καθορίζει το ρυθμό, να αυξομειώνει τις ηχητικές εντάσεις και να διαμορφώνει τον ήχο του ορχηστρικού συνόλου. Ο μαέστρος προετοιμάζει επίσης την ορχήστρα διευθύνοντας τις πρόβες πριν τη δημόσια συναυλία, κατά τις οποίες δίνει οδηγίες στους μουσικούς για τον τρόπο και τις λεπτομέρειες της ερμηνείας του συγκεκριμένου μουσικού έργου. (Εικ. 4)

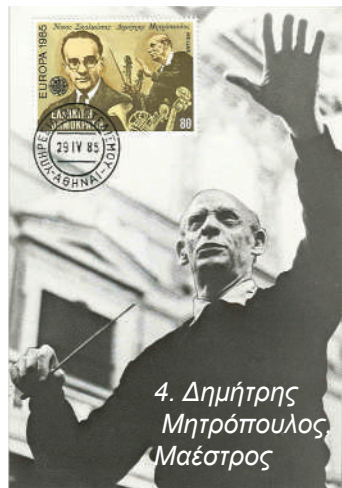
Ο πρώτος τη τάξει της οικογένειας των βιολιών ονομάζεται κοινώς «πρώτο βιολί» και παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην καθοδήγηση των μουσικών (Εικ. 5).

Οι συμφωνικές ορχήστρες εκτελούν μια ευρεία γκάμα ρεπερτορίου, συμπεριλαμβανομένων έργων όπερας, σπερέτας, μουσικής μπαλέτου, συμφωνιών και κοντσέρτων για σόλο όργανα.

Τα έγχωρδα με τόξο της τυπικής συμφωνικής ορχήστρας είναι το βιολί, η βιόλα, το βιολοντσέλο και το κοντραμπάσο και αποτελούν την «ψυχή» της. Στα ξύλινα πνευστά περιλαμβάνονται το κλαρινέτο, το όμπσε, το αγγλικό κόρνο και το φαγκότο. Στα χάλκινα βασικά όργανα είναι η τρομπέτα, το κόρνο, το τρομπόνι και η τούμπα.

Υπάρχουν βέβαια και όργανα που εμφανίστηκαν τα νεότερα χρόνια και δεν περιλαμβάνονται στο τυπικό ορχηστρικό σώμα. Ένα τέτοιο είναι το σαξόφωνο, το οποίο συμμετέχει εκτάκτως, κάθε φορά που στο πρόγραμμα της συναυλίας υπάρχει έργο που το απαιτεί.

Εκτός από τα τυπικά όργανα μιας συμφωνικής ορχήστρας, υπάρχουν και πολλά άλλα που συμμετέχουν εκτάκτως, ανάλογα με τις απαιτήσεις της παρτιτού-

4. Δημήτρης
Μητρόπουλος
Μαέστρος

5. Ole Bull
Νορβηγός
αρχιβιολιστής.

6. Βιολί

ενορχηστρώσεων του Ρίτσαρντ Βάγκνερ και του Γκούσταβ Μάλερ, οι ορχήστρες εμπλουτίστηκαν με περισσότερα όργανα, ενώ οι συνθέτες των σύγχρονων μουσικών τάσεων πρόσθεσαν και άλλα, νεότερα, όπως όργανα ηλεκτρονικής μουσικής.

Για να ενταχθεί ένας μουσικός σε μία συμφωνική ορχήστρα περνά από ακρόαση. Εκτελεί ένα ή περισσότερα σόλο κομμάτια της επιλογής της εξεταστικής

ρας. Στα κρουστά, για παράδειγμα, συναντά κανείς συχνά κύμβαλα, τρίγωνα παρόμοια με αυτά των καλάντων, ταμ-ταμ, ξυλόφωνα, βιμπράφωνα, μαρίμπα, μεταλλόφωνα, κρόταλα, ορχηστρικές καμπάνες κ.ά.

Το κλασικό μοντέλο της συμφωνικής ορχήστρας διαμορφώθηκε περίπου από τα μισά του 19ου αιώνα, από τον Μπετόβεν και τις ενορχηστρώσεις των έργων του. Ο Μπετόβεν χρησιμοποιούσε σχεδόν πάντα ζεύγη από φλάουτα, όμποε, κλαρινέτα, φαγκότο, κόρνα και τρομπέτες. Τον 20ο αιώνα, με την εξέλιξη της μουσικής και τις νέες τάσεις, στα όργανα της ορχήστρας προστέθηκαν περιστασιακά ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά όργανα σε διάφορους συνδυασμούς.

Ωστόσο, ο αριθμός των οργάνων της τυπικής ορχήστρας του Μπετόβεν δεν ήταν λίγες οι φορές που διαφοροποιήθηκε, όπως π.χ. στην 3η συμφωνία του («Ηρωική»), όπου χρησιμοποιεί τρία κόρνα, ή στην 9η («Συμφωνία της χαράς»), όπου προσθέτει ακόμα δύο κόρνα, ένα φλάουτο «πίκολο», κόντρα φαγκότο, τρομπόνια, περισσότερα κρουστά, τέσσερις σολίστες τραγουδιστές και χορωδία.

Ο τύπος της ορχήστρας «Μπετόβεν» χρησιμοποιήθηκε για πολλές δεκαετίες, με μικρές παραλλαγές. Αργότερα, και ιδιαίτερα από την εποχή των πλούσιων

8. Κλαρινέτο

9. Πίκολο

επιτροπής, τα οποία μπορεί να είναι μέρη από κάποιο κοντσέρτο, κάποιο έργο του Bach, και αποσπάσματα από έργα της ορχηστρικής λογοτεχνίας που προαναγγέλλονται στην προκήρυξη της «οντισιόν», έτσι ώστε οι εκτελεστές να μπορούν να προετοιμαστούν. Τα κομμάτια που επιλέγονται είναι από τα πιο δεξιοτεχνικά σολιστικά του ορχηστρικού ρεπερτορίου. Οι περισσότερα υποσχόμενοι υποψήφιοι του πρώτου γύρου των

ακροάσεων καλούνται να επιστρέψουν για έναν δεύτερο, συχνά και τρίτο γύρο οντισιόν. Τέλος, σε μερικές ορχήστρες ακολουθεί μια περίοδος δοκιμών κατά την οποία ο καλλιτέχνης παίζει με την ορχήστρα για μια ή δύο εβδομάδες, επιτρέποντας στους κριτές να διαπιστώσουν αν το άτομο μπορεί να λειτουργήσει καλά ως μέλος του συνόλου, σε συνθήκες πραγματικής συναυλίας.

Όλη η παραπάνω διαδικασία κάνει φανερό το υψηλό μουσικό επίπεδο των μελών μιας συμφωνικής ορχήστρας.

Οι διευθυντές ορχήστρας μπορεί να είναι μόνιμοι, με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ή μετακαλούμενοι για έναν ορισμένο αριθμό συναυλιών. Επιλέγουν τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν και τα μελετούν σε βάθος, για να μπορούν να κάνουν κάποιες προσαρμογές, να επεξεργαστούν την ερμηνεία τους και να μεταδώσουν το όραμά τους στους μουσικούς. Είναι αυτοί που προγραμματίζουν και διευθύνουν τις πρόβες, προγραμματίζουν τις συναυλίες, συμμετέχουν στις ακροάσεις και στην επιλογή νέων μελών, και αντιπροσωπεύουν την ορχήστρα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Είναι άριστοι μουσικοί, έχουν μελετήσει κάθε πτυχή της μουσικής και οι περισσότεροι είναι οι ίδιοι εξαιρετικοί εκτελεστές. Γνωρίζουν άριστα τη θεωρία και την ιστορία της μουσικής, έχουν πλήρη γνώση της λειτουργί-

ας των οργάνων και των μουσικών στυλ, έχουν πολύ «καλό αυτί», αποτελεσματική τεχνική στη χρήση της μπαγκέτας, και είναι έτοιμοι να απαντήσουν σε κάθε ένα από τα μουσικά ή τεχνικά ερωτήματα που προκύπτουν. Τέλος, οφείλουν να γνωρίζουν ξένες γλώσσες, καθώς καλούνται να διευθύνουν σε πολλά μέρη του κόσμου.

Στη χώρα μας υπάρχουν αρκετές συμφωνικές ορχήστρες, με σπουδαιότερες την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Ορχήστρα Εθνικής Λυρικής Σκηνής, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, την Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Θεσσαλονίκης, την Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Αθηναίων κ. ά.

Οι συμφωνικές ορχήστρες αποτελούν πραγματικούς πολιτιστικούς θεσμούς, υπό την έννοια ότι έχουν μια θέση αναγνωρισμένη από τις δημόσιες αρχές στην πολιτιστική ζωή μιας χώρας, τόσο σε τοπικό ή περιφερειακό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η συνεργασία ενός τόσο μεγάλου αριθμού ανθρώπων με βαθιά γνώση του αντικείμενου τους για την παραγωγή ενός ενιαίου ακουστικού αποτελέσματος μεγάλης αισθητικής αξίας, αναδεικνύει την συμφωνική ορχήστρα ως μία ομαδική ανθρώπινη δραστηριότητα, από τις υψηλότερες εκφάνσεις του δυτικού πολιτισμού.

Παντελής Λεούσης

Η επανάσταση του 1821 στις Κάρτες Μάξιμουμ

Από τον Νίκο Μαλλούχο

Η νεότερη Ελλάδα συμπλήρωσε ήδη ιστορία 200 χρόνων. Μέσα σ' αυτή την περίοδο μεγαλούργησε, αλλά και καταστράφηκε, πλούτισε, αλλά και πτώχευσε, γέννησε προσωπικότητες, που τη δόξασαν, αλλά και άλλες, που τις δολοφόνησε η ίδια.

Το μικρό κρατίδιο του 1830, που μετά βίας κατείχε μια άκρη στη βαλκανική χερσόνησο, πολλαπλασιάστηκε σε έκταση και έφτασε να είναι ένα σύγχρονο κράτος, μέλος της Ενωμένης Ευρώπης και να μετέχει στις διεθνείς εξελίξεις. Τα τελευταία χρόνια, μετά από ατέλειωτες δεκαετίες πολιτικής ανωμαλίας και ανταγωνισμών, απολαμβάνει ένα δημοκρατικό κοινοβουλευτικό πολίτευμα και αξίες, που σέβονται την αξιοπρέπεια του πολίτη.

Όλα ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 1821, αφού είχε προηγηθεί μυστική προετοιμασία πολλών ετών. Η Γαλλική Επανάσταση υπήρξε ένα μεγάλο χτύπημα στα απολυταρχικά καθεστώτα της εποχής της. Το σύνθημα «ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα» εμψύχω-

σε όλους τους υπόδουλους λαούς και ενέπνευσε τα κινήματα της ανεξαρτησίας τους.

Οι Έλληνες είχαν πάντοτε διαφορετική εθνική και θρησκευτική συνείδηση από τους Τούρκους κατακτητές τους. Διάφοροι φωτισμένοι εθνεγέρτες, όπως ο Ρήγας Φεραίος, ο Κωνσταντίνος Οικονόμου ο εξ Οικονόμων, ο Κοσμάς ο Αιτωλός, φρόντιζαν να συντηρούν τη φλόγα της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας. Το 1814 στην Οδησό 3 φλογεροί πατριώτες ίδρυσαν την «Φιλική Εταιρία», που αποτέλεσε το σπινθήρα μιας ολόκληρης εξέγερσης, με αίσιο τέλος. Οι πρωτεργάτες της Ελληνικής Επανάστασης έχουν αναμφίβολα πολλαπλώς τιμηθεί από το Ελληνικό Κράτος, ενώ είναι καταξιωμένοι στη συνείδηση του ελληνικού λαού.

Στο παρόν άρθρο παρουσιάζεται η εξέλιξη της ελληνικής επανάστασης από την προετοιμασία της μέχρι την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους, όπως έχει διαχρονικά εικονογραφηθεί στα ελληνικά γραμματόσημα και κατ' επέκταση στις Κάρτες Μάξιμουμ.

Εικ. 1 «Το Σούλι»

Σχέδιο C. Stanfield από αρχικό σκίτσο του H. Holland, χάραξη J. Cousin (1820). Αθήνα, Πολεμικό Μουσείο.

Εικ. 2 «Μάχη μεταξύ Σουλιωτών και Αλβανών» (Χαρακτικό 1840)

Εικ. 3 «Σουλιώτισσες μαχόμενες»
Πίνακας του Alphonse-Marie de
Neuville (1836-1885). Εθνικό Ιστορικό
Μουσείο, Αθήνα.

Εικ. 4 «Ο χορός του Ζαλόγγου» Χαρα-
κτικό, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

**Εικ. 5 «Μάρκος
Μπότσαρης»**
(Σούλι Θε-
σπρωτίας, 1790
- Καρπενήσι,
21 Αυγούστου
1823)

**Εικ. 6 «Κίτσος
Τζαβέλλας».**
(Σούλι, 1801 -
Μεσολόγγι, 9
Μαρτίου 1855)

Προεπαναστατική περίοδος Οι αγώνες των Σουλιωτών

Πριν από την έναρξη της Επανάστασης υπήρξαν διάφορες εστίες αντίστασης κατά της οθωμανικής κυριαρχίας και καταπίεσης. Η πιο σημαντική ήταν εκείνη της περιοχής του Σουλίου (εικ. 1). Πρόκειται για την Ορεινή περιοχή της Θεσπρωτίας, όπου οι κάτοικοί της ήταν γνωστοί για τη μακροχρόνια προεπαναστατική αντιπαράθεσή τους με την οθωμανική εξουσία. Ουσιαστική υπήρξε και η συμμετοχή τους στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821.

Διαρκείς ήταν οι μάχες, την προεπαναστατική περίοδο, μεταξύ των Σουλιωτών και των Οθωμανών (Εικ. 2). Στο τέλος ο Αλή Πασάς ο Τεπελενλής, με υπέρτερες δυνάμεις, τους ανάγκασε, το 1822, να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές εστίες τους.

Οι γυναίκες του Σουλίου πολέμησαν και αυτές ηρωικά (πολλές φορές στη θέση νεκρών συζύγων), θυσιάζοντας και τη ζωή τους ακόμη για την προάσπιση της ελευθερίας και της αξιοπρέπειάς τους (Εικ. 3)

Στις 18 Δεκεμβρίου του 1803, κατά την κατάληψη του Σουλίου από τα στρατεύματα του Αλή πασά, στην κορυφή του όρους Ζάλογγο, εξελίχθηκαν γεγονότα, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα μια ομάδα Σουλιωτισσών και Σουλιωτών με τα παιδιά τους να αποφασίσουν αντί να ατιμαστούν από τον αιώνιο εχθρό τους, να πέσουν από την άκρη του γκρεμού. Στη λαϊκή παράδοση καταγράφηκε ως «ο χορός του Ζαλόγγου» (Εικ. 4).

Μετά την επικράτηση του Αλή Πασά στο Σούλι, οι Σουλιώτες ενώθηκαν με τους Έλληνες επαναστάτες και πρόσφεραν σημαντικές υπηρεσίες στον απελευθερωτικό αγώνα. Από τους οπλαρχηγούς τους διακρίθηκε ιδιαίτερα ο Μάρκος Μπότσαρης (Εικ. 5), ο οποίος έμεινε στην ιστορία για την ανδρεία του και δίκαια θεωρείται εθνικός ήρωας. Βρέθηκε μεταξύ των υπερασπιστών του Μεσολογγίου, στην πρώτη του πολιορκία, στα τέλη του 1822, όπου παρέσυρε τους Τούρκους σε πλαστές συνομιλίες (τις λεγόμενες "καπάκια") και έτσι έδωσε χρόνο στους πολιορκημένους να ενισχύσουν τις οχυρώσεις. Ηγήθηκε της μάχης του Κεφαλόβρυσου (Καρπενήσιου), όπου και τραυματίστηκε θανάσιμα (1823).

Ένας άλλος φημισμένος για την ανδρεία του οπλαρχηγός ήταν και ο Κίτσος Τζαβέλλας (Εικ.

6). Αγωνίστηκε αρχικά στο Σούλι και μετά την επικράτηση του Αλή Πασά, πήρε μέρος στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου (1822) και στη συνέχεια σε άλλες μάχες του αγώνα. Επί Όθωνα υπηρέτησε ως Υπουργός και το 1847-8 ανέλαβε και Πρωθυπουργός.

Ποιοι όμως προετοίμασαν, με φλογερούς λόγους και πράξεις, τους υπόδουλους Έλληνες να ξεσηκωθούν κατά των δυναστών τους;

Ο Ρήγας Φεραίος (Εικ. 7) αναμφίβολα ξεχωρίζει ανάμεσά τους. Έλληνας συγγραφέας, πολιτικός, στοχαστής και επαναστάτης, θεωρείται εθνομάρτυρας και πρόδρομος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Κύριο έργο του είναι η «Χάρτα του Ρήγα», ένας μνημειώδης για την εποχή του χάρτης, διαστάσεων 2,07 x 2,07 μ, που αποτελείτο από επί μέρους τμήματα, τα οποία απεικονίζουν τον ελλαδικό χώρο και την ευρύτερη περιοχή της Βαλκανικής χερσονήσου νοτίως του Δούναβη. Λόγω της επαναστατικής του δράσης συνελήφθη, στις 8 Δεκεμβρίου του 1797 από τους Αυστριακούς και παραδόθηκε στους Τούρκους, οι οποίοι τον σκότωσαν δια στραγγαλισμού στις 24 Ιουνίου του 1798 στο Βελιγράδι.

Ο Κωνσταντίνος Οικονόμου, ο εξ Οικονόμων (Εικ. 8) ήταν Έλληνας λόγιος και εκπρόσωπος του νεοελληνικού διαφωτισμού. Το 1819 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρία και εργάστηκε για την ευόδωση των σκοπών της. Με την έναρξη της επανάστασης δραπέτευε από την Κωνσταντινούπολη και ζητάει άσυλο στην Οδησό. Το έργο του τιμήθηκε και από τη Ρωσία (αναγορεύτηκε Ακαδημαϊκός) και από την Πρωσία. Τελικά εγκαθίσταται στην Ελλάδα το 1834 και συνεχίζει το διδακτικό του έργο μέχρι τον θάνατό του.

Ο Αδαμάντιος Κοραΐς (Εικ. 9) ήταν Έλληνας φιλόλογος με βαθιά γνώση του ελληνικού πολιτισμού. Ο Κοραΐς πίστευε ότι για να ελευθερωθεί το ελληνικό έθνος, έπρεπε πρώτα να φωτιστεί δι' αμέσου της παιδείας. Συνέβαλε σημαντικά στην ιδεολογική προετοιμασία της Επανάστασης, αλλά και κατά τη διάρκειά της, γράφοντας συμβουλευτικές επιστολές.

Υπάρχει βέβαια και ο θρύλος του «κρυφού σχολείου». (Εικ. 10). Αν και δεν έχει αποδειχθεί η ύπαρξη «κρυφών σχολειών», εντούτοις είναι παραδεκτό ότι η διδασχά μέσω των θρησκευτικών κειμένων (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) συνέβαλαν στη διατήρηση της θρησκευτικής και γλωσσικής συνείδησης του ελληνικού γένους.

Εικ. 7 Ρήγας Βελεστινλής ή Ρήγας Φεραίος (Βελεστίνο 1757 - Βελιγράδι 24 Ιουνίου 1798).

Εικ. 8 Κωνσταντίνος Οικονόμου, ο εξ Οικονόμων (1780-1857).

Εικ. 9 Αδαμάντιος Κοραΐς (Σμύρνη 1748 - Παρίσι 1833).

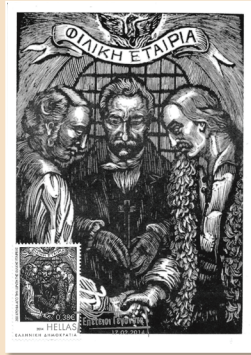
Εικ. 10 «Το κρυφό σχολειό» Πίνακας του Νικολάου Γύζη (1842-1901). Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Εικ. 11 Κοσμάς ο Αιτωλός
(Θέρμο 1714–
Αλβανία 1779)

Εικ. 12 «Ο όρκος των Φιλικών»
Χαρακτικό Βάσου Φαληρέα (1905–1979).
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Εικ. 13 «Όρκος Φιλικού» Πίνακας Δ. Τσόκου (1849). Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Εικ. 14 Σημαία - έμβλημα της Φιλικής Εταιρείας. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.
Στο έμβλημά της διακρίνεται ο σταυρός και τα γράμματα ΗΕΑ - ΗΟΣ (Η Ελευθερία Ή Θάνατος)

Σημαντική ήταν και η συμβολή του Κοσμά του Αιτωλού (Εικ. 11). Πρόκειται για Ελληνορθόδοξο ιερομόναχο, ιερομάρτυρα, ισαπόστολο και εθνεγέρτη. Προέτρεπε τους υπόδουλους Έλληνες να ιδρύουν σχολεία και εκκλησίες, γιατί θεωρούσε το σχολείο θεμέλιο για τη θρησκευτική και ηθική αναγέννηση των Ελλήνων. Απεβίωσε μαρτυρικά δι' απαγχονισμού.

Χωρίς αμφιβολία βέβαια, η Φιλική Εταιρεία ήταν η σημαντικότερη από τις μυστικές οργανώσεις, που σχηματίστηκαν για την προετοιμασία μιας επανάστασης, με στόχο την απελευθέρωση των Ελλήνων από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Οι ιδρυτές της, Εμμανουήλ Ξάνθος, Νικόλαος Σκουφάς και Αθανάσιος Τσακάλωφ (Εικ. 12) ακολουθώντας συνωμοτικές μεθόδους (Εικ. 13) κατόρθωσαν να δημιουργήσουν το κατάλληλο υπόβαθρο για την κήρυξη και το συντονισμό, κατά την αρχική περίοδο, της Επανάστασης (Εικ. 14).

Από τα τελευταία σημαντικά προεπαναστατικά γεγονότα ήταν και η Μυστική Συνέλευση της Βοστίτσας (Εικ. 15) Πρόκειται για τη συνάντηση των φιλικών από 26 έως τις 30 Ιανουαρίου του 1821, στο Αίγιο (τότε Βοστίτσα) με σκοπό την οργάνωση και τον προσδιορισμό του χρόνου εκδήλωσης της επερχόμενης ελληνικής επανάστασης στην Πελοπόννησο.

Αμέσως μετά ακολουθεί η καταστροφή του Ιερού Λόχου. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης (Εικ. 16) Έλληνας πρίγκιπας, στρατιωτικός, λόγιος και αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας υψώνει στις 22 Φεβρουαρίου 1821 τη σημαία της Επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και συγκεκριμένα στο Ιάσιο της Μολδοβλαχίας. Συγκροτεί τον Ιερό Λόχο, αποτελούμενο από 500 σπουδαστές. Ο στρατός του Υψηλάντη, ωστόσο, καταστράφηκε στη μάχη του Δραγατσανίου στις 7 Ιουνίου 1821 και υποχώρησε προς τα αυστριακά σύνορα.

Εικ. 15 «Η Μυστική συνέλευση της Βοστίτσας». Χαρακτικό Κωνσταντίνου Κλουβάτου.

Εικ. 17: Ι.Ν. Αγίων Αποστόλων, Καλαμάτα

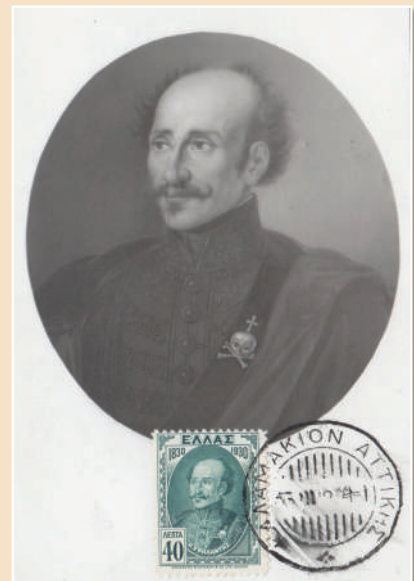
Η κήρυξη της Επανάστασης

Στις 23.3.1821 μανιάτες οπλαρχηγοί και αγωνιστές απελευθέρωσαν την πόλη της Καλαμάτας, κήρυξαν την έναρξη της επανάστασης και ορκίστηκαν στο Ι.Ν των Αγίων Αποστόλων (Εικ. 17) πίστη στον αγώνα.

Η καθιέρωση από τον Όθωνα της 25 Μαρτίου 1821, ως επίσημης ημερομηνίας έναρξης της Ελληνικής Επανάστασης και ένας πίνακας του Θ. Βρυζάκη, (Εικ. 18) - ο οποίος παρουσιάζει μια φανταστική ιστορική στιγμή - συντέλεσαν να εδραιωθεί στη συνείδηση του ελληνικού λαού η συγκεκριμένη ημερομηνία, ως ημερομηνία εκκίνησης του αγώνα, αντί της 23.3.1821.

Εικ. 18 Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ευλογεί τη σημαία.
Πίνακας Θ. Βρυζάκη, Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Εικ. 16 Αλέξανδρος Υψηλάντης
(Κωνσταντινούπολη 1792 - Βιέννη 1828)

Εικ. 19 Γρηγόριος ο Ε΄. Οικουμενικός Πατριάρχης (Δημητσάνα 1756 - Κωνσταντινούπολη 1821). Έργο του γλύπτη Λ. Φυτάλη, Αθήνα

Λίγες μέρες μετά την κήρυξη της Επανάστασης, αμέσως μετά τη λειτουργία του Πάσχα (10 Απριλίου 1821) ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ο Ε΄ (Εικ. 19) συνελήφθη, κηρύχθηκε έκπτωτος και φυλακίστηκε. Το απόγευμα της ίδιας μέρας απαχονίστηκε στην κεντρική πύλη του Πατριαρχείου, όπου παρέμεινε κρεμασμένος για τρεις ημέρες, εξευτελιζόμενος από τον όχλο.

Η οργάνωση του Αγώνα

Στις 26 Μαΐου του 1821, συνήλθε στη Μονή των Καλτεζών (Εικ. 20) – που χρονολογείται από το 1686 και βρίσκεται στην Κάτω Ασέα Αρκαδίας – η Πελοποννησιακή Γερουσία, η οποία αποτέλεσε την πρώτη διοίκηση (Κυβέρνηση) όλου του επαναστατημένου Έθνους. Ταυτόχρονα συντάχθηκε το πρώτο δημόσιο έγγραφο, η καταστατική πράξη "Πατρίς", που φυλάσσεται στη βουλή των Ελλήνων.

Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους πραγματοποιήθηκε στη Νέα Επίδαυρο (Εικ. 21) η Α΄ Εθνοσυνέλευση, η οποία ψήφισε Σύνταγμα δημοκρατικό και φιλελεύθερο, και όρισε ως ελληνική σημαία τη γαλανόλευκη.

Εικ. 20 «Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Καλτεζών»

22

Εικ. 21 «Αναμνηστική στήλη της Α΄ Εθνοσυνέλευσης Επιδαύρου»

23

Εικ. 22-23 «Η σφραγίδα της Πελοποννησιακής Γερουσίας» & «Η σφραγίδα της Προσωρινής Διοίκησης της Ελλάδος»

Ο αγώνας στην ξηρά

Ηγετική μορφή της Επανάστασης του 1821 υπήρξε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (Εικ. 24).

Οπληρχηγός, πληρεξούσιος στην Γ' Εθνοσυνέλευση, Σύμβουλος της Επικράτειας, απέκτησε το προσωνύμιο «Γέρος του Μοριά». Υπέστη διώξεις κατά την εμφύλια διαμάχη, αλλά μετά θάνατον τιμήθηκε από την Ελληνική πολιτεία με τον βαθμό του Στρατάρχη.

Πρωταγωνίστησε σε πολλές στρατιωτικές επιχειρήσεις του Αγώνα (Εικ. 25), όπως στη νίκη στο Βαλτέτσι (13 Μαΐου 1821), στην άλωση της Τριπολιτσάς (23 Σεπτεμβρίου 1821), στην καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη, στα Δερβενάκια (26 Ιουλίου 1822).

Μεταξύ των πρώτων, που βρήκαν τραγικό θάνατο στον αγώνα για την ανεξαρτησία μας υπήρξε και ο Αθανάσιος Διάκος (Εικ. 26). Ήταν ένας από τους οπληρχηγούς του πρώτου έτους της Ελληνικής Επανάστασης, ο οποίος έδρασε στη Στερεά Ελλάδα. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1818 και το 1820 έγινε αρματολός στη Λιβαδειά. Τον Απρίλιο του 1821 σε συνεργασία με άλλους οπληρχηγούς κατέλαβε το φρούριο της Λιβαδειάς και στη συνέχεια κατέλαβε τη γέφυρα της Αλαμάνας. Στις 23 Απριλίου 1821 έδωσε μάχη με τα στρατεύματα του Ομέρ Βρυώνη. Στη μάχη αυτή συνελήφθη και αφού μεταφέρθηκε στη Λαμία δολοφονήθηκε ("σουβλίστηκε") από τους Τούρκους στις 24 Απριλίου 1821

24

«Θεόδωρος Κολοκοτρώνης».
Έργο Λαζ. Σώχου

27

«Ο θάνατος του Επισκόπου Σαλώνων
Ησαΐα (1780-1821).
Λαϊκή λιθογραφία του 1840
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

25

«Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (1770 - 1843). Από πίνακα του Πέτερ φον Ες

26

«Αθανάσιος Διάκος» (1778 - 1821).

29

«Η μάχη της Κορίνθου»

«Η ανατίναξη της Μονής Σέκου από τον Γεωργάκη Ολύμπιο»

28: «Η μάχη της Αθήνας». Πίνακας του Πα-
ναγιώτη Ζωγράφου με την καθοδήγηση του Ι.
Μακρυγιάννη.

31: « Ιωάννης Μακρυγιάννης» (1797—1864).
Λιθογραφία από το περιοδικό Νέος Αριστοφάνης.

32: «Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη»
Filippo Marsigli (1790-1863), ελαιογραφία.

Ακολουθεί μια σειρά από πολεμικά γεγονότα, οι πρωταγωνιστές των οποίων πολλές φορές πρόσφεραν και την ίδια τη ζωή τους για την επιτυχία του Αγώνα.

Η μάχη της Αλαμάνας (Εικ. 27), όπου ο Επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας έπεσε μαχόμενος. Μαζί του σκοτώνεται και ο ιερέας αδελφός του, γνωστός ως Παπαγιάννης.

Η μάχη της Αθήνας (Εικ. 28) Η πρώτη απελευθέρωση των Αθηνών έγινε στις 28 Απριλίου του 1821. Οι τούρκοι της πόλης κατέφυγαν στην Ακρόπολη, την οποία οι Έλληνες άρχισαν να πολιορκούν. Η πολιορκία αυτή συνεχίστηκε μέχρι τις 10 Ιουνίου, οπότε διαλύθηκε από τον Ομέρ Βρυώνη.

Η μάχη της Κορίνθου (Εικ. 29). Στις αρχές του Μάη 1821 ξεκινάει η δεύτερη πολιορκία του Ακροκορίνθου. Επικεφαλής των πολιορκητών είναι ο Καλαβρυτινός Αναγνώστης Πετμεζάς και ο Υδραίος Κωστής Μεθενίτης. Η πολιορκία στένεψε πολύ, οπότε οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να παραδοθούν, με συμφωνία που κανονίστηκε το πρωί της 14ης Ιανουαρίου του 1822.

Η ανατίναξη της Μονής Σέκου, από τον Γεωργάκη Ολύμπιο (Εικ. 30). Ο Γεωργάκης Ολύμπιος (1772 - 1821) ήταν από τους πιο άξιους συνεργάτες του Αλεξάνδρου Υψηλάντη κατά τον Αγώνα στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Σκοτώθηκε κατά την πολιορκία της Μονής Σέκου (Μολδαβία) από τους Τούρκους, όταν ανατίναξε την πυριπίδαποθήκη (9.9.1821), για να μην πέσουν, αυτός και οι σύντροφοί του στα χέρια τους.

Η νικηφόρος μάχη του Πέτα (11.9.1821), όπου έλαβε μέρος ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (Εικ. 31).

Η μάχη του Καρπενησιού (Εικ. 32). Ο χαρισματικός σουλιώτης στρατηγός Μάρκος Μπότσαρης (1790-1823) σκοτώθηκε στη διάρκεια της μάχης, τη νύχτα της 8ης Αυγούστου 1823 και τάφηκε στο Μεσολόγγι μέσα σε γενικό πένθος.

Η μάχη στο Μανιάκι (Εικ. 33). Στις 20 Μαΐου 1825 δόθηκε στο Μανιάκι της Μεσσηνίας μια από τις πλέον άνισες μάχες της Επανάστασης του 1821, ανάμεσα στους Έλληνες, που είχαν επικεφαλής τον Γρηγόριο Παπαφλέσσα (Εικ. 34) και τα αιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ. Στη μάχη αυτή, όπου σκοτώθηκε ο Παπαφλέσσας, έχασαν τη ζωή τους περισσότερο από 500 Έλληνες αλλά και πολύ περισσότεροι Αιγύπτιοι.

Η κορυφαία όμως στιγμή του απελευθερωτικού αγώνα υπήρξε η «Εξοδος του Μεσολογγίου» (Εικ. 35) ή κατ' άλλους το «Ολοκαύτωμα του Μεσολογγίου». Πρόκειται για την έξοδο, που πραγματοποιήσαν οι πολιορκημένοι στρατιώτες και άμαχοι του Μεσολογγίου, όταν οι δυνατότητες συνέχισης της άμυνας απέναντι στα τουρκικά και αιγυπτιακά στρατεύματα είχαν χαθεί, λόγω εξάντλησης των τροφίμων. Το γεγονός συνέβη την νύχτα μεταξύ 10ης και 11ης Απριλίου 1826 και είχε μεγάλο αντίκτυπο στον ευρωπαϊκό χώρο, δημιουργώντας κύμα φιλελληνισμού.

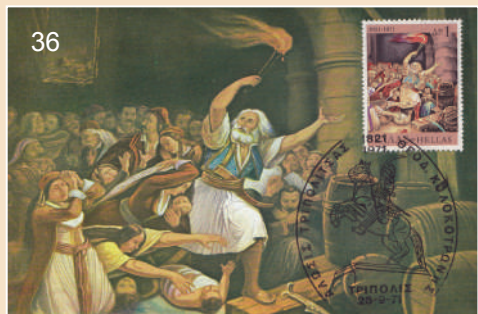
Τη νύχτα της εξόδου ο Χρήστος Καψάλης, Έλληνας προύχοντας και πολεμιστής του Μεσολογγίου, ανατίναξε τη μεγάλη πυριτιδαποθήκη, παίρνοντας μαζί του στον θάνατο πολλούς ανήμπορους αμάχους, αλλά και σωρεία τούρκων (Εικ. 36).

«Η μάχη στο Μανιάκι». Ευρωπαϊκή λιθογραφία.

«Ο Παπαφλέσσας (1788 - 1825) με στολή» Προσωπογραφία του Ανταμ Φρίντελ (1830).

«Η θυσία του Καψάλη» Από πίνακα του Θ. Βρυζάκη, Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

«Η έξοδος του Μεσολογγίου, 10.4.1826» Θ. Βρυζάκη, Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

37

37 «Ο Φαβιέρος». Μετάλλιο του γλύπτη David d'angers.

Τον επόμενο χρόνο καταλήφθηκε η Ακρόπολη της Αθήνας. Στις 12 και 13 Δεκεμβρίου 1826, ο Γάλλος στρατηγός Charles Nicolas Fabvier (Εικ. 37), που είχε υπηρετήσει υπό τον Ναπολέοντα και θεωρούταν ο ικανότερος και ο πλέον αγαπητός από όλους τους φιλέλληνες αξιωματικούς, που αγωνίσθηκαν στο πλευρό των Ελλήνων επαναστατών επικεφαλής 500 ανδρών του ελληνικού στρατού, εισήλθε στην Ακρόπολη, αφού διέσπασε την τουρκική ζώνη και ενώθηκε με τους πολιορκημένους Έλληνες. Στη συνέχεια παρέμεινε εκεί, πολιορκημένος και αυτός, μέχρι τις 24 Μαΐου 1827 οπότε υπογράφηκε συνθηκολόγηση για την ασφαλή αποχώρηση όλων των πολιορκημένων.

Ηγετική μορφή της Ελληνικής Επανάστασης, που έδρασε κυρίως στη Ρούμελη (Στερεά Ελλάδα) υπήρξε και ο Γ. Καραϊσκάκης (Εικ. 38). Διεξήγαγε πολλές νικηφόρες μάχες, παρά τα συνεχή προβλήματα υγείας, που αντιμετώπιζε. Στις 23 Απριλίου 1827, σε μια μη εγκεκριμένη από τον ίδιο επιχείρηση κατά του στρατοπέδου του Κιουταχή στο Φάληρο, τραυματίστηκε θανάσιμα, αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό στη στρατιωτική ηγεσία του αγώνα (Εικ. 39).

38 «Γεώργιος Καραϊσκάκης» (1782 - 1827). Χαρακτικό Παν. Γράββαλου

39 «Το στρατόπεδο του Γιώργου Καραϊσκάκη, στο Φάληρο» (1855). Λεπτομέρεια από πίνακα ζωγραφικής του Θεόδωρου Βρυζάκη, βασισμένο σε σχέδια του Βαυαρού αξιωματικού Καρλ Κράτσαϊζεν. Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Ο αγώνας στη θάλασσα

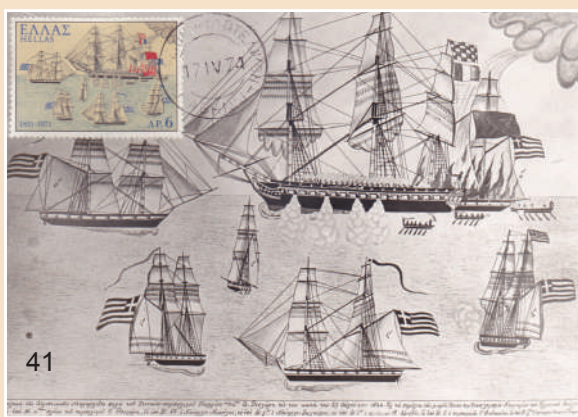
Ο Έλληνας караβοκύρης και πολιτικός, που διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στα γεγονότα της επανάστασης του 1821, καθώς και στην μετέπειτα πολιτική ζωή του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, ήταν ο Ανδρέας Μιαούλης (Εικ. 40). Υπό την διοίκηση του ο ελληνικός στόλος συμμετείχε νικηφόρα στις ναυμαχίες των Πατρών, των Σπετσών, του Γέροντα (Εικ.41), της Σάμου (Εικ. 42), της Μεθώνης και του κάβου Μπαμπιά, ενώ ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η συμβολή

του στον εφοδιασμό της πόλεως του Μεσολογγίου κατά την πολιορκία της τελευταίας.

Σημαντική και η προσφορά του Λάζαρου Κουντουριώτη (Εικ. 43). Γεννημένος στην Ύδρα, ενστερνίστηκε την Επανάσταση μετά το ξέσπασμά της και τη χρηματοδότησε με το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του. Διετέλεσε Δήμαρχος Ύδρας και Γερουσιαστής. Το αρχοντικό του στεγάζει σήμερα παράρτημα του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου.

40

41

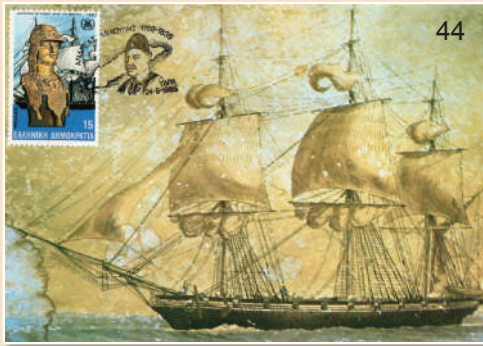
- 40:** « Ανδρέας Μιαούλης - Βώκος» (1769 - 1835).
41: «Η ναυμαχία του Γέροντα 1824» (Σχέδιο ναυτικού Μιχαήλ) Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
42: «Η ναυμαχία της Σάμου 1824» (Λαϊκή εικόνα - Μουσείο Μπενάκη).
43 «Λάζαρος Κουντουριώτης». (1769 - 1852)

43

42

Μικρά και μεγάλα ιστιοφόρα τέθηκαν στην υπηρεσία της Επανάστασης. Μεταξύ αυτών ο «Άρης» του Μιαούλη (Εικ. 44), το πλοίο «Σπέτσες» της Μπουμπουλίνας (Εικ. 45), η «Παναγιά της Ύδρας» (Εικ. 46), το «Βέλος» (Εικ. 47). Αρκετά είχαν και εντυπωσιακά ακρόπρωρα (Εικ. 48 & 49).

48 «Ακρόπρωρο του πλοίου Άρης» του Μιαούλη. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα
49 «Ακρόπρωρο άγνωστου πλοίου των Σφακιών». Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα

Η ναυμαχία του Ναυαρίνου

Αναμφίβολα, το πιο καθοριστικό γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 υπήρξε η ναυμαχία του Ναυαρίνου (Εικ. 50 & 51). Η ναυμαχία έλαβε χώρα στις 8 Οκτωβρίου 1827, στον κόλπο του Ναυαρίνου στη δυτική Πελοπόννησο. Η συνδυασμένη οθωμανική και αιγυπτιακή αρμάδα καταστράφηκε από συμμαχική βρετανική, γαλλική και ρωσική ναυτική δύναμη. Είναι η τελευταία σημαντική ναυμαχία στην ιστορία που διεξήχθη εξ ολοκλήρου με ιστιοφόρα σκάφη. Η καταβύθιση του οθωμανικού μεσογειακού στόλου έσωσε την Ελληνική Επανάσταση από την κατάρρευση προς την οποία έβαινε μετά από 6 και πλέον χρόνια άμισου αγώνα του ελληνικού λαού εναντίον δυνάμεων που επιστράτευε η Οθωμανική Αυτοκρατορία

Πρωταγωνιστές της ήταν ο Άγγλος ναύαρχος Sir Codrington (Εικ. 52), ο Γάλλος ναύαρχος De Rigny (Εικ. 53) και ο Ρώσος ναύαρχος Van der Heyden (Εικ. 54).

Με τη νίκη αυτή, οι τρεις μεγάλες δυνάμεις ανάγκασαν την Οθωμανική Αυτοκρα-

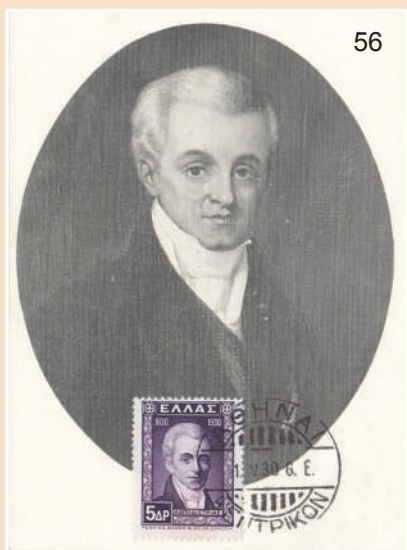
τορία να αποδεχθεί τη «Συνθήκη του Λονδίνου» (6 Ιουλίου 1827) με την οποία είχε προταθεί στον Σουλτάνο Μαχμούτ Β΄ να παραχωρήσει ανεξαρτησία στους Έλληνες.

Η ίδρυση της νεότερης Ελλάδας και ο πρώτος Κυβερνήτης της

Το 1827, οι Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία), παρακινούμενες από την επιθυμία ενίσχυσης της επιρροής τους στα Βαλκάνια, αποφάσισαν — υπογράφοντας στις 6 Ιουλίου τη «Συνθήκη του Λονδίνου» — την ειρήνευση στην Ελλάδα προτείνοντας παράλληλα στον Σουλτάνο Μαχμούτ Β΄ την παραχώρηση ανεξαρτησίας στους Έλληνες.

Στις 18 Ιανουαρίου 1828, δέκα μήνες μετά την απόφαση της Γ' Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας, έφτασε στο Ναύπλιο ο Ιωάννης Καποδίστριας (Εικ. 56 & 57), ως ο πρώτος κυβερνήτης της νεότερης Ελλάδας. Ο Καποδίστριας έτυχε ενθουσιώδους υποδοχής και τέσσερις μέρες αργότερα μετέβηκε στην Αίγινα, την οποία κατέστησε πρώτη πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους. Λίγο αργότερα αποφασίστηκε η πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους να μεταφερθεί στο Ναύπλιο. Η δολοφονία του, στο Ναύπλιο, την 27 Σεπτεμβρίου 1831 από τους Κωνσταντίνο και Γεώργιο Μαυρομιχάλη, αποτελεί μια από τις μελανότερες σελίδες της σύγχρονης ιστορίας μας.

Η «Συνθήκη του Λονδίνου» ήταν μία απόφαση, που άλλαξε ουσιαστικά τα δεδομένα του ελληνικού ζητήματος και οδήγησε τελικά στην ίδρυση του Ελληνικού Κράτους. Η επανάσταση ωστόσο δεν είχε ακόμη τελιώσει καθώς η Οθωμανική Αυτοκρατορία απέρριψε τη Συνθήκη. Η οριστική ανεξαρτησία του νέου ελληνικού κράτους παγιώθηκε δύομισι χρόνια αργότερα με το «Πρωτόκολλο του Λονδίνου», στις 22 Ιανουαρίου 1830.

55. Η υπογραφή του Ι. Καποδίστρια και η επίσημη σφραγίδα του.

56– 57 Ι. Καποδίστριας (1776—1831). Πρώτος Κυβερνήτης της σύγχρονης Ελλάδας.

Οι φιλέλληνες

Πολλοί ξένοι υπήκοοι εμπνεύστηκαν από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και βοήθησαν τους εξεγερμένους Έλληνες με διάφορους τρόπους. Αυτοί ονομάστηκαν «Φιλέλληνες» και είναι καταξιωμένοι στη συνείδηση του Ελληνικού Λαού. Άνθρωποι ευαίσθητοι, άνθρωποι του πνεύματος και του δικαίου στάθηκαν από την αρχή δίπλα στην Ελληνική Επανάσταση και συνέβαλαν σημαντικά στην τελική δικαίωσή της. Στα γραμματόσημά μας, πέρα από τον Γάλλο στρατηγό Φαβιέρο, συναντάμε τον Λόρδο Βύρωνα (Εικ. 58 & 59), ο οποίος μάλιστα απεβίωσε στο Μεσολόγγι

Εικ. 58 Ο Λόρδος Βύρων. Λιθογραφία, Μουσείο Μπενάκη.

Εικ. 59 «Η υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι». Πίνακας του Θ. Βρυζάκη (1861). Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα

Εικ. 60 «Η ορκωμοσία του Λόρδου Βύρωνα στον τάφο του Μ. Μπότσαρη». Επιζωγραφισμένη λιθογραφία, σχεδ. Αντ. Dadolia, λιθ. Buzeghel. Ιστορικό και Εθνολογικό Μουσείο, Αθήνα

Ακόμη έχει τιμηθεί ο Ελβετός Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ (Εικ.60), εκδότης εφημερίδας, επίσης στο Μεσολόγγι και οποίος σκοτώθηκε στη διάρκεια της εξόδου, καθώς και ο Ιωάννης Γαβριήλ Εϋνάρδος (Ελβετός τραπεζίτης και προσωπικός φί-

λος του Καποδίστρια- Εικ. 61), ο οποίος βοήθησε οικονομικά τον αγώνα, αλλά συμμετείχε και στην ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας κατά τα πρώτα δύσκολα χρόνια της λειτουργίας του νέου κράτους.

«Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ»
(1798—1826)

«Ιωάννης - Γαβριήλ Εϋνάρδος»
(1775 - 1863).

Η Ελλάδα ευγνωμούσα

Πίνακας Θ. Βρυζάκη (1858) Εθνικό και Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Παράπλευρες δημιουργίες

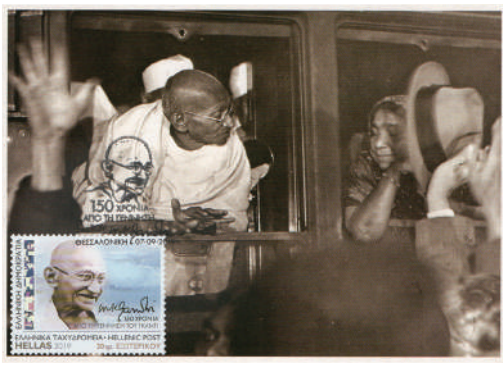
Υπάρχουν άνθρωποι, λίγοι δυστυχώς, που με τις πράξεις τους αλλάζουν τον κόσμο προς το καλύτερο. Ο Μαχάτμα Γκάντι ήταν ένας απ' αυτούς. Ήρεμος επαναστάτης, οπαδός της παθητικής αντίστασης, κατόρθωσε με τη στάση της ζωής του να λυγίσει μια κραταιά αυτοκρατορία και να την αναγκάσει να παραχωρήσει την πολυπόθητη ελευθερία στην ταλαιπωρημένη χώρα του, την Ινδία.

Το αποτύπωμα του Γκάντι στην παγκόσμια κοινωνικοπολιτική διάνοξη του 20ου αι. υπήρξε τόσο ισχυρό, ώστε όλες σχεδόν οι χώρες τίμησαν την προσφορά του με ποικίλους τρόπους. Ευνόητο ότι μετά το θάνατό του ακολούθησαν σειρά εκδόσεων γραμματοσήμων με την εικόνα του, αλλά και με διάφορες φάσεις της ζωής του.

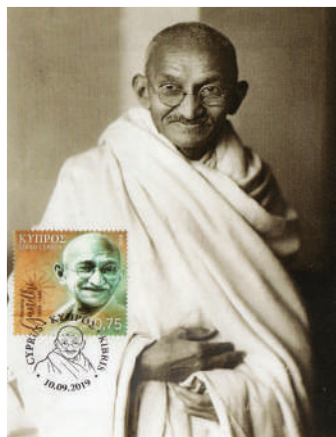
Η Ελλάδα τίμησε τον Μαχάτμα Γκάντι το 1970 με την ευκαιρία της συμπλήρωσης

100 χρόνων από τη γέννησή του. Εφέτος πάλι, με τη συμπλήρωση 150 χρόνων από τη γέννησή του πολλές χώρες περιέλαβαν στις εκδόσεις τους αναμνηστικά γραμματόσημα για τον Γκάντι. Η Ελλάδα προχώρησε στην έκδοση δύο «ειδικών προσωπικών γραμματοσήμων» με την εικόνα του και εκείνη των χαρακτηριστικών γυαλιών του.

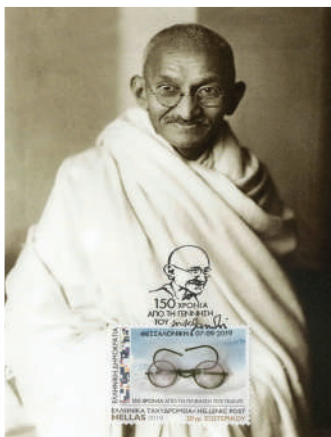
Αν και η Ένωση μας δεν δημιουργεί ΚΜ με τα αποκαλούμενα «ειδικά προσωπικά γραμματόσημα», εντούτοις επίμονος μαξιμαφιλιστής προχώρησε στη δημιουργία ΚΜ τόσο με τα ελληνικά, όσο και με το κυπριακό γραμματόσημο, δημιουργώντας όμορφες τριπλέτες. Οι κάρτες αυτές μπορούν να περιληφθούν σε ένα μαξιμαφιλικό έκθεμα, πλην όμως, βάσει των διεθνών κανονισμών, εκείνη με το γραμματόσημο του επίσημου προγράμματος του 1970 (Μαξιμαφιλία τεύχος 66/2010 σελ. 37) υπερτερεί.

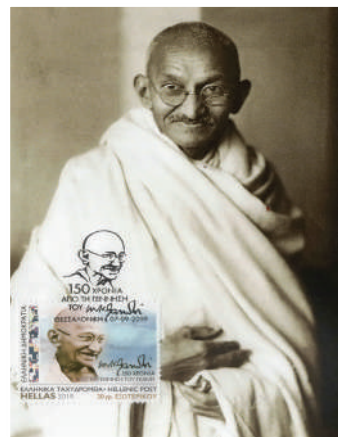
1. Ο Μαχάτμα Γκάντι σε περιοδεία

2. Το κυπριακό γραμματόσημο με την εικόνα του.

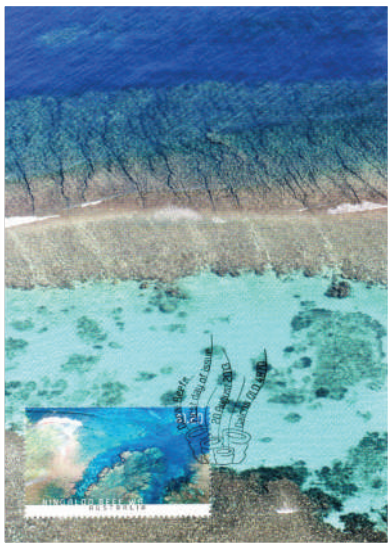
3. Τα περίφημα γυαλιά του Γκάντι

4. Μια όμορφη τριπλέτα με το ελληνικό γραμματόσημο.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΟΡΑΛΛΙΟΓΕΝΗΣ ΥΦΑΛΟΣ

Ο Μεγάλος Κοραλλιογενής Ύφαλος¹ ή Μέγα Κοραλλιογενές Φράγμα (αγγλ. Great Barrier Reef) είναι ο μεγαλύτερος κοραλλιογενής ύφαλος στον κόσμο. Απαρτίζεται από 2.900 ξεχωριστούς υφάλους και 940 νησιά και εκτείνεται σε μήκος μεγαλύτερο των 2.600 χιλιομέτρων, σε μία θαλάσσια περιοχή έκτασης περίπου 344.400 τετραγωνικών χιλιομέτρων². Ο ύφαλος βρίσκεται στη Θάλασσα των Κοραλλίων, έξω από τις ακτές του Κουίνσλαντ της βορειοανατολικής Αυστραλίας.

Οι κοραλλιογενείς ύφαλοι παίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς αποτελούν φυσικό καταφύγιο όλων των θαλασσίων ειδών, όπως των ψαριών, των μαλακίων, των σκουληκιών, των καρκινοειδών, των εχινόδερμων, των σφουγγαριών, των χιτωνόζων των κνιδόζων και πολλών άλλων. Παραδόξως, οι κοραλλιογενείς ύφαλοι ανθίζουν, παρόλο που περιβάλλονται από τα νερά των ωκεανών, τα οποία παρέχουν λίγα θρεπτικά συστατικά. Οι συνηθέστεροι βρίσκονται σε μικρά βάθη και σε τροπικά νερά.

Οι κοραλλιογενείς ύφαλοι είναι υποθαλάσσια δημιουργήματα, που προέρχονται από το ανθρακικό ασβέστιο, το οποίο παράγεται από τα κοράλλια. Οι περισσότεροι δημιουργήθηκαν από σκληρά κοράλλια, τα οποία με τη σειρά τους αποτελούνται από πολύποδες, που είναι σαν μικροσκοπικές ανεμώνες της θάλασσας, με τις οποίες εί-

¹ Ύφαλος (εκ της αρχαίας υπό + αλς): Ονομάζεται η οποιαδήποτε βραχύδης ή και ακόμα κοραλλιογενής απόφυση (με μικρή ή μεγάλη έκταση) του πυθμένα της θάλασσας (ή λίμνης), που δεν εξέχει της επιφάνειας της.

² Για τη σύγκριση: Η Πελοπόννησος έχει έκταση 21.550 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

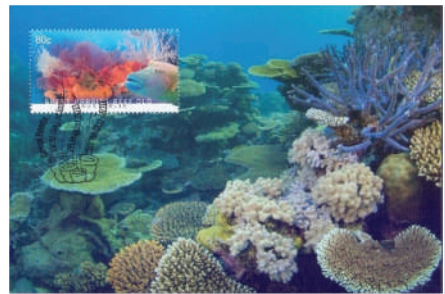
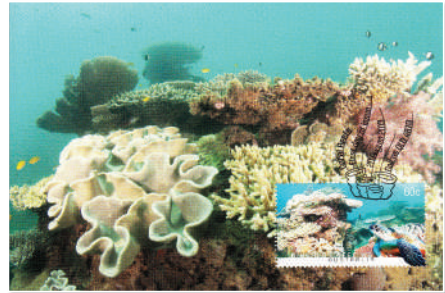
ναι στενά συνδεδεμένοι. Σε αντίθεση με τις θαλάσσιες ανεμώνες, τα κοράλλια πολύποδες εκκρίνουν σκληρούς ανθρακικούς εξωτερικούς σκελετούς, οι οποίοι υποστηρίζουν και προστατεύουν το σώμα τους.

Ο Μεγάλος Κοραλλιογενής Ύφαλος της Αυστραλίας είναι ορατός από το διάστημα. Ο ύφαλος αποτελεί από το 1981 Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και τελεί υπό προστασία. Η κατάχρηση της περιοχής από τον άνθρωπο (υπεραλίευση, τουρισμός), καθώς και οι καταστροφικές επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών στην περιοχή, έχουν οδηγήσει στη λήψη μέτρων για την προστασία του υφάλου και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί.

Ο Μεγάλος Κοραλλιογενής Ύφαλος είναι γνωστός επί αιώνες στους Αβορίγινες και τους λοιπούς αυτόχθονες της περιοχής, και κατέχει σημαντικό ρόλο στην κουλτούρα και παράδοση τους. Ο ύφαλος, ωστόσο, είναι σήμερα διάσημος καταδυτικός προορισμός και προσελκύει χιλιάδες τουρίστες, στους οποίους βασίζεται κυρίως η οικονομική δραστηριότητα της περιοχής. «Ημερήσια ταξίδια» στον ύφαλο δρομολογούνται από το Κερνς και το Πορτ Ντάγκλας³. Φτάνοντας στην περιοχή του υφάλου οι τουρίστες μπορούν να καταπτεύσουν τον βυθό, είτε μέσα από το γυάλινο πάτωμα του τουριστικού σκάφους, είτε καταδυόμενοι σε μια προστατευμένη περιοχή και φορώντας ειδικές στολές. Αυτές είναι απολύτως απαραίτητες προκειμένου να προστατευθούν από μεγάλες δηλητηριώδεις μέδουσες, ενώ δεν είναι αμελητέοι και οι κίνδυνοι από καρχαρίες και θαλάσσιους κροκόδειλους. Παρόλα αυτά, λόγω των αυστηρών προστατευτικών μέτρων που λαμβάνονται, τα δυστυχήματα είναι σπάνια και έτσι ο τουρισμός ανθίζει κυριολεκτικά, όλες τις εποχές του χρόνου.

N.E.M

³ Πόλεις της ΒΑ. Αυστραλίας, απέναντι από τον ύφαλο.

Ούγκο Φόσκολο

Ο Ούγκο Φόσκολο (Ugo Foscolo, 1778-1827, εξελληνίστηκε ως Ούγος Φώσκολος) ήταν Ιταλός ποιητής, που γεννήθηκε στη Ζάκυνθο, την περίοδο που η νήσος ήταν κτήση της Βενετίας. Το 1978 τα Ελληνικά Ταχυδρομεία με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 200 χρόνων από τη γέννησή του, περιέλαβαν στη σειρά «Επέτειοι και γεγονότα» ένα αναμνηστικό γραμματόσημο με δύο θέματα: την προσωπογραφία του ποιητή και την πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Ζάκυνθο.

Πατέρας του ήταν ο βενετός γιατρός Ανδρέας Φώσκολος (Andrea Foscolo), ο οποίος είχε γεννηθεί στην Κέρκυρα. Μητέρα του ήταν η ζακυνθινή Διαμαντίνα Σπαθή. Δάσκαλός του στη Ζάκυνθο ήταν ο ποιητής Αντώνιος Μαρτελάος, ο οποίος του εμφύσησε την αγάπη για την Ελλάδα, την οποία ο Φώσκολος διατήρησε μέχρι το τέλος της ζωής του.

Το 1794 εγκαταστάθηκε στην Βενετία, παρακολούθησε μαθήματα κλασικής παιδείας και άρχισε να συναναστρέφεται μέλη των φιλολογικών κύκλων στους οποίους πρωταγωνιστούσε η κόμισσα Ιζαμπέλα Αλμπρίτζι-Θεοτόκη. Η κόμισσα επιμελήθηκε της εκπαίδευσης του Φόσκολο σε όλους τους τομείς, του ερωτικού συμπεριλαμβανομένου, παρά το ότι το 1795 είχε τα διπλάσια χρόνια του.

Στην αρχή αισθανόταν μεγάλο θαυμασμό για τον Ναπολέοντα και όταν ο τελευταίος ανέτρεψε τη βενετική ολιγαρχία, ο Φώσκολος έγραψε την ωδή «Στον Ελευθερωτή Βοναπάρτη» («A Bonaparte liberatore», 1797). Γρήγορα, όμως, απογοητεύθηκε, όταν ο Ναπολέων παραχώρησε τη Βενετία στους Αυστριακούς με τη Συνθήκη του Κάμπο Φόρμιο (17 Οκτωβρίου 1797). Κατήγγειλε με θάρρος αυτή τη συναλλαγή στο μυθιστόρημά του «Οι τελευταίες επιστολές του Ιάκωβου Όρτις» («Le ultime lettere di Jacopo Ortis», 1798). Παρ' όλα αυτά, όταν οι Αυστριακοί και οι Ρώσοι εισέβαλαν στην Ιταλία το 1799, ο Φώσκολος και άλλοι ιταλοί πατριώτες πολέ-

μησαν στο πλευρό των Γάλλων. Έπειτα από τη μάχη του Μαρένγκο (14 Ιουνίου 1800), ονομάστηκε λοχαγός της ιταλικής μεραρχίας του γαλλικού στρατού.

Διορίστηκε σε διάφορες θέσεις και φρουρές στην Ιταλία και στη Γαλλία ζώντας μια μάλλον έκλυτη ζωή και το 1808 έγινε καθηγητής ρητορικής στο πανεπιστήμιο της Παβίας. Έπεσε όμως στην δυσμένεια των γαλλικών αρχών για κάποιους σατιρικούς του στίχους κατά του Ναπολέοντα και περιπλανήθηκε στην Φλωρεντία και το Μιλάνο. Έπειτα από την πτώση του Ναπολέοντα, ο Φώσκολος αρνήθηκε να υπηρετήσει τους Αυστριακούς. Κατέφυγε εξόριστος στην Ελβετία και το 1816 στην Αγγλία, μαζί με τον φίλο του Ανδρέα Κάλβο. Ως ιταλός πατριώτης, έτυχε θερμής υποδοχής από τους φιλελεύθερους κύκλους του Λονδίνου. Τελικά, όμως, ο δύσκολος χαρακτήρας του και η άσπρη ζωή του τον αποξένωσαν από πολλούς άγγλους φίλους του.

Το 1824, με επιστολή του στον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, γραμμένη στα ελληνικά, εξέφρασε την επιθυμία να κατέλθει στην επαναστατημένη Ελλάδα. Πλην, όμως, η κατάσταση

της υγείας του διαρκώς χειρότερη από τις στερήσεις και τις κακουχίες και δεν κατέστη δυνατόν να πραγματοποιήσει την επιθυμία του.

Πέθανε στο Λονδίνο, στις 10 Σεπτεμβρίου 1827, σε ηλικία 49 ετών. Ο Φώσκολος στέκεται στο μεταίχμιο του νεοκλασικισμού και του πρώιμου ρομαντισμού. Αριστούργημά του θεωρείται το ποίημά του *Dei serpolcrl* (Οι τάφοι): με αφορμή ένα διάταγμα του Ναπολέοντα περί δημοκρατικής ομοιομορφίας των τάφων, ο Φώσκολος ανατρέχει στους μεγάλους νεκρούς της Ελλάδος, της Ιταλίας και της Φλωρεντίας ειδικότερα. Ήταν έργο που επηρέασε το κίνημα του Risorgimento (Ιταλική ενοποίηση) και παραμένει αγαπητό μέχρι σήμερα.

Το 1871 η σορός του μεταφέρθηκε στη Φλωρεντία και τάφηκε στη Βασιλική του Τιμίμου Σταυρού, πλάι στους τάφους επιφανών Ιταλών, όπως του Μιχαήλ Αγγελου, του Μακιαβέλι και του Γαλιλαίου. Το 1927 γιορτάστηκε στη Ζάκυνθο η εκατονταετηρίδα του ποιητή, με τα αποκαλυπτήρια της προτομής του και την έκδοση αναμνηστικού λευκώματος.

NEM - INTEPNET

«Η πλατεία του Αγίου Μάρκου», Ζάκυνθος Γκραβούρα (1821), του Joseph Cartwright, άγγλου χαράκτη (1789 - 1829), ο οποίος είχε διοριστεί επικεφαλής της οικονομικής υπηρεσίας του βρετανικού στρατού κατοχής των Επτανήσων, στην Κέρκυρα. Αθήνα, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη.

Μιά κάρτα, μιά ιστορία

Όση έκπληξη προκάλεσε η απόκτηση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου από την Ελλάδα το 2004, άλλη τόση είχε προκαλέσει και η συμμετοχή μιας ομάδας αυτόχθονων κατοίκων της Αυστραλίας, σε μια σειρά αγώνων κρίκετ, στη Μεγάλη Βρετανία το 1868.

Μετά την απώλεια των αποικιών της στην Αμερική, η Βρετανία προχώρησε στην αποίκηση της Αυστραλίας (την οποία πρώτοι είχαν ανακαλύψει οι Ολλανδοί) υψώνοντας τη σημαία της στον κόλπο του Σύδνεϋ, τις 26 Ιανουαρίου 1788, ημερομηνία η οποία θεωρείται εθνική γιορτή της χώρας.

Για τουλάχιστον 40.000 χρόνια πριν από τον ευρωπαϊκό αποικισμό στα τέλη του 18ου αιώνα, η Αυστραλία κατοικούνταν από ιθαγενείς Αυστραλούς, τους «Αβορίγινες». Πολύ σύντομα οι άποικοι επικράτησαν και κατέταξαν τους ιθαγενείς κατοίκους της Αυστραλίας σε υποδεέστερη μοίρα μέχρι το 1967, οπότε τους χορηγήθηκε η αυστραλιανή υπηκοότητα, με πλήρη δικαιώματα.

Έτσι, όταν το 1868 μια ομάδα κρίκετ αποτελούμενη από Αβορίγινες Αυστραλούς ταξίδεψε στην Αγγλία, για να λάβει μέρος σε

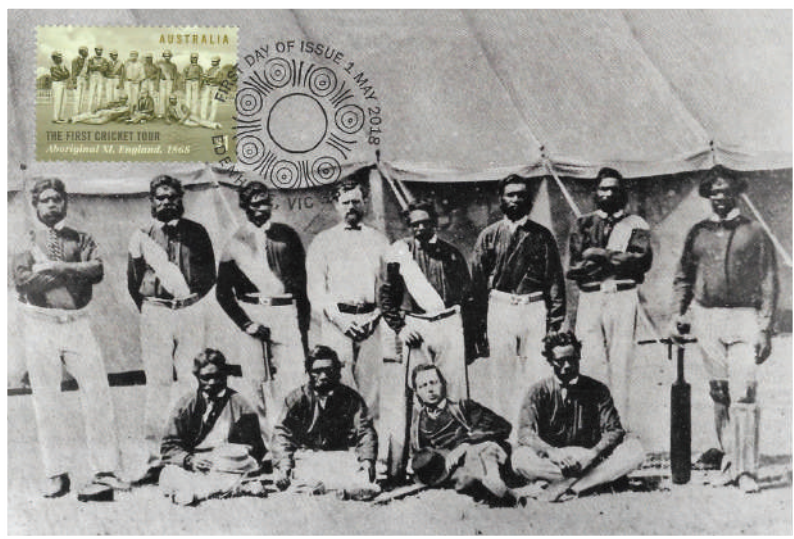
αγώνες κρίκετ, ένα καθαρά βρετανικό σπορ, ο αντίκτυπος που προκλήθηκε ήταν μεγάλος.

Η ομάδα έφτασε στο Λονδίνο και αντιμετώπιστηκε με ποικίλα σχόλια, καθώς συνδυάστηκε, κακώς βέβαια, με την περίφημη θεωρία του Καρόλου Δαρβίνου περί της καταγωγής των ειδών, η οποία είχε δημοσιευτεί μόλις 9 χρόνια πριν. Για τους Βρετανούς η ύπαρξη αξιόλογης ομάδας «αγελαδάρηδων» (οι πιο πολλοί παίκτες ήταν εργάτες σε βουστάσια), ήταν αδιανόητη.

Ωστόσο, η ομάδα των Αβοριγίνων, η οποία βέβαια είχε άποικο προπονητή, κάνοντας μια μεγάλη περιοδεία, έδωσε 47 αγώνες σε περίοδο έξι μηνών, κερδίζοντας 14, χάνοντας 14 και μένοντας ισόπαλη σε 19.

Τα αποτελέσματα αυτά εξέπληξαν τους πάντες, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένας θρύλος γύρω από την ομάδα, ο οποίος και παραμένει ζωντανός μέχρι και σήμερα, αφού το 2018 τα Αυστραλιανά Ταχυδρομεία κυκλοφόρησαν ένα σχετικό αναμνηστικό γραμματόσημο, με το οποίο έγινε η κάρτα, που παρουσιάζουμε εδώ.

NEM. – INTEPNET

Νέες εκδόσεις ελληνικών καρτών μάξιμουμ

Κατά το 2020, η Ένωσή μας προχώρησε στη δημιουργία 18 Καρτών Μάξιμουμ, με τα γραμματόσημα των εξής σειρών:

1η Αναμνηστική σειρά: «Αρχαία θέατρα της Ελλάδας»

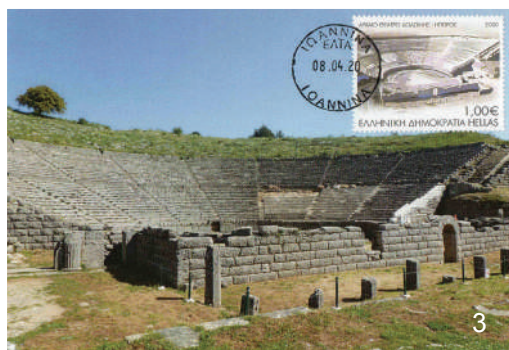
Τα θέατρα της αρχαίας Ελλάδας, σιωπηλοί και μεγαλόπρεποι μάρτυρες του αρχαίου ελληνικού πνεύματος, μας ταξιδεύουν μέσα από την απλότητα και το μεγαλείο της αρχιτεκτονικής τους σε μαγευτικές διαδρομές της Ηπείρου και μας αποκαλύπτουν την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Ειδικότερα, τα πέντε γραμματόσημα, που σχεδιάστηκαν από την Ελένη Αποστόλου, παρουσιάζουν τα εξής θέατρα:

- **Αρχαίο θέατρο Γιάνων (αξία 0,10 €) του 3ου αι. π.Χ.** Κτίστηκε στην πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας και πολλά από τα καθίσματά του (εδώλια) φέρουν επιγραφές με ονόματα.

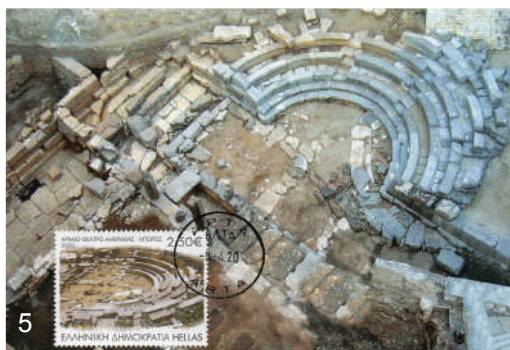
- **Αρχαίο θέατρο Κασσώπης (αξία 0,50 €) του 3ου αι. π.Χ.** Βρίσκεται στον Νομό Πρεβέζης και έχει πανοραμική θέα προς τον Αμβρακικό κόλπο.

- **Αρχαίο θέατρο Δωδώνης (αξία 1 €) του 3ου αι. π.Χ.** Υπήρξε αναπόσπαστο τμήμα του πανελληνίου ιερού της Δωδώνης.

- **Αρχαίο θέατρο Νικόπολης (αξία 2 €).** Στο γραμματόσημο απεικονίζεται, προφανώς εκ λάθους, το Ρωμαϊκό Ωδείο, που βρίσκεται στη Νικόπολη, η οποία ανεγέρθηκε από τον Οκταβιανό Αύγουστο - σε ανάμνηση της Νίκης του επί του Μάρκου Αντωνίου και της Κλεοπάτρας στη ναυμαχία του Ακτίου το 31 π.Χ.

- **Αρχαίο θέατρο Αμβρακίας (αξία 2,50 €) του 4ου – 3ου π.Χ. αι.** Ένα από τα μικρότερα θέατρα, που έχουν αποκαλυφθεί μέχρι σήμερα και βρίσκεται μέσα στην πόλη της Άρτας.

Για τη δημιουργία των Καρτών Μάξιμουμ της Ένωσής μας, χρησιμοποιήθηκαν φωτογραφίες των αρχαίων θεάτρων. Όλες οι κάρτες σφραγίστηκαν την ΠΗΚ, στα πλησιέστερα προς τα θέατρα ταχυδρομικά γραφεία, σύμφωνα με τον βασικό κανόνα της Μαξιμαφιλίας, του συσχετισμού του τόπου (Εικ. 1-5). Οι αντίστοιχες ΚΜ των ΕΛΤΑ, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές γιατί φέρουν τη σφραγίδα της ΠΗΚ, η οποία δυστυχώς δεν συσχετίζεται με τις τοποθεσίες των θεάτρων.

2η Ειδική σειρά EUROPA 2020 «Ιστορικές ταχυδρομικές διαδρομές»

Καθώς τα ΕΛΤΑ, από παράδοση, δεν κυκλοφορούν ΚΜ για τις σειρές EUROPA, η Ένωσή μας ερχόταν πάντοτε να καλύψει το κενό.

Δυστυχώς με τη συγκεκριμένη σειρά

η δημιουργία ΚΜ δεν κατέστη δυνατή. Και αυτό γιατί δεν υπήρχαν κατάλληλες απεικονίσεις των δύο ατμόπλοιων του 19ου αι., που εμφανίζουν τα γραμματόσημα. Ειδικότερα, σύμφωνα με πληροφορίες μας, η απεικόνιση του ατμόπλοιου «Πρίγκηπας Μαξιμιλιανός» είναι φανταστική δημιουργία της σχεδιάστριας του γραμματοσήμου, με έμπνευση από παραπλήσιες γκραβούρες της εποχής, αλλά άλλων πλοίων.

3η Αναμνηστική σειρά: «Επέτειοι και Γεγονότα»

Πρόκειται για σειρά με 4 γραμματόσημα, τα οποία απεικονίζουν το «Ιστορικό Αρχείο Κρήτης», το «Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών», το σήμα του «Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών» και τη «Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων»(ΣΣΑΣ). Η σειρά ήταν αφιερωμένη στα 100 χρόνια από την ίδρυση των δύο Πανεπιστημίων και τη λειτουργία του Ιστορικού Αρχείου της Κρήτης, και στα 50 χρόνια από την ίδρυση της ΣΣΑΣ.

Η Ένωσή μας δεν προχώρησε στη δημιουργία ΚΜ, καθώς το κτίριο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου και το σήμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου (Κεφαλή Ερμή του Πραξιτέλη) έχουν ήδη καλυφθεί από ανάλογες παλαιότερες δημιουργίες της, ενώ για το Ιστορικό Αρχείο και τη ΣΣΑΣ δεν βρέθηκαν κατάλληλες φωτογραφίες.

4η Ειδική σειρά EUROMED 2020 «Παραδοσιακή γαστρονομία της Μεσογείου»

Η ειδική αυτή σειρά (σε σχεδίαση Ανθής Λύγκα) ήρθε να τιμήσει τη γαστρο-

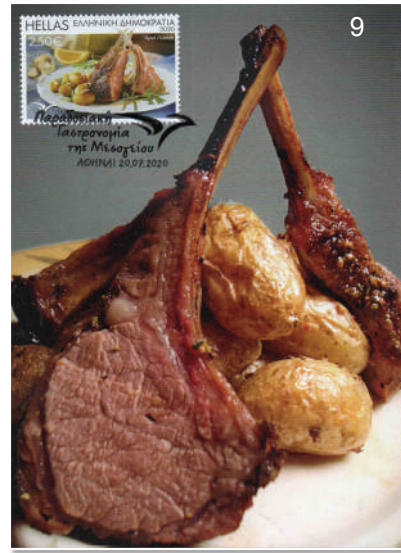

νομική παράδοση της χώρας μας. Κατά τους ειδικούς η παράδοση αυτή διαμορφώθηκε κυρίως κάτω από συνθήκες φτώχειας, οι οποίες ωστόσο, έδωσαν ιδέες μεγαλειώδεις.

Σύμφωνα με πληροφορίες των ΕΛΤΑ, στο ελληνικό συνταγολόγιο κυριαρχούν συνεχώς και χωρίς διακοπή το αρνί και το κατσίκι, κυρίως ψητά στη σούβλα ή στη σχάρα.

Η πίτα επίσης, παρασκευάζεται σε

όλη την Ελλάδα με πολλά ή λίγα φύλλα, με πλούσια ή φτωχή γέμιση. Υπάρχει παντού, από Βορρά στο Νότο και από Ανατολή σε Δύση.

Τον διάσημο μουσακά – σήμα κατατεθέν για τη χώρα μας – έτσι όπως εμείς τον μαγειρεύουμε, δεν τον βρίσκουμε σε καμιά άλλη ξένη κουζίνα. Ένα φαγητό, που ενώνει τη Δύση με την Ανατολή. Γαλλική μπεσαμέλ με λίγο κρέας και λαχανικά.

Τέλος, η Ελλάδα έχοντας μια τεράστια ακτογραμμή αγάπησε πολύ τα προϊόντα της θάλασσας, με πρώτο το οχταποδάκι.

Στα γραμματόσημα απεικονίζονται:

- **Χορτόπιτα (αξία 0,40 €)**
- **Χταπόδι (αξία 0,50 €)**
- **Αρνάκι (αξία 2,50 €)** και
- **Μουσακάς (αξία 3 €).**

Τα γραμματόσημα της σειράς αυτής έδωσαν την ευκαιρία στην Ένωσή μας να προχωρήσει στη δημιουργία 4 Καρτών Μάξιμουμ, οι οποίες σφραγίστηκαν με την εικονογραφημένη σφραγίδα της ΠΗΚ. (Εικ. 6-9)

5η Αναμνηστική σειρά:

«100 χρόνια από το θάνατο του Ίωνα Δραγούμη»

Ο Ίων Δραγούμης (1878 – 1920), διπλωμάτης, συγγραφέας και πολιτικός, διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην ελληνική πολιτική σκηνή των αρχών του 20ου αιώνα. Υπηρέτησε σε σημαντικά διπλωματικά πόστα στο Μοναστήρι, την Κωνσταντινούπολη, την Αλεξάνδρεια, τη Ρώμη και την Αγία Πετρούπολη.

Στις υπό οθωμανική κυριαρχία μακεδονικές περιοχές ο Δραγούμης υπήρξε υποστηρικτής των δυνάμεων και των μυστικών οργανώσεων, που απέβλεπαν στην αναχαίτιση της βουλγαρικής διείσδυσης στη Μακεδονία. Υποστήριζε τη δημιουργία μιας Ανατολικής Ομοσπονδίας εντός του Οθωμανικού κράτους, με τη συμμετοχή και την ειρηνική συμβίωση όλων των εμπλεκόμενων εθνοτήτων.

Με το ξέσπασμα του Μεγάλου Πολέμου υποστήριξε πως η Ελλάδα οφείλει να εισέλθει στον πόλεμο στην πλευρά των Δυνάμεων της Συνεννόησης, υπό ορισμένους όμως όρους. Οι πολιτικές του αυτές θέσεις τον οδήγησαν σε εξορία την περίοδο 1917-19. Από την εξορία υπέβαλε υπομνήματα στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι για τις θέσεις της Ελλάδας στο Ανατολικό ζήτημα και τις εδαφικές της διεκδικήσεις.

Στις 31 Ιουλίου 1920 έγινε γνωστή στην Αθήνα η απόπειρα δολοφονίας του Ελευθέριου Βενιζέλου στο Παρίσι. Την ίδια ημέρα ο Δραγούμης συνελήφθη και εκτελέστηκε.

Με το μοναδικό γραμματόσημο της σειράς (σε σχεδίαση Ελένης Αποστόλου), η Ένωσή μας (αξίας 2 €) δημιούργησε μια όμορφη ΚΜ, η οποία σφραγίστηκε στην Αθήνα, με την σφραγίδα της ΠΗΚ. (Εικ. 10)

6η Αναμνηστική σειρά:

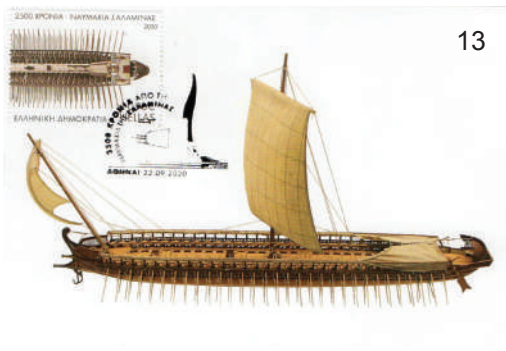
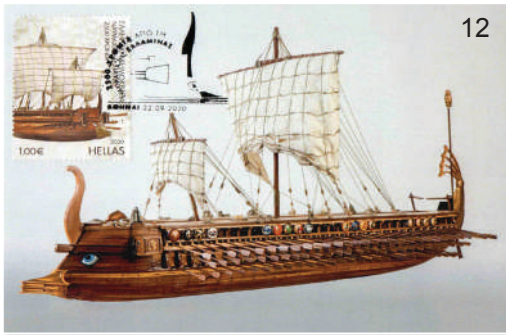
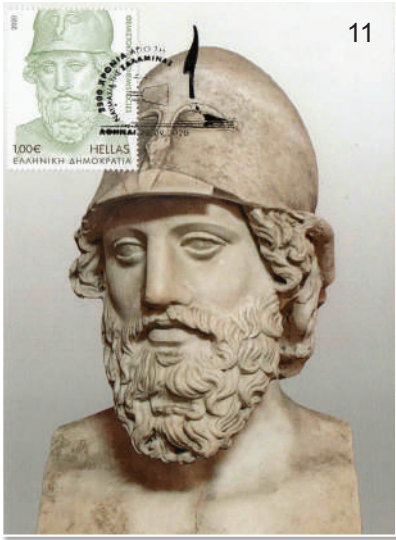
«2500 χρόνια από τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας»

Όπως αναφέρει ο Ευάγγελος Γρυπιώτης (συγγραφέας – μικροναυπηγός), στο prospectus των ΕΛΤΑ, η Ναυμαχία της Σαλαμίνας, μαζί με τη μάχη του Μαραθώνα και των Θερμοπυλών συνθέτουν το σημαντικότερο τρίπτυχο του αγώνα των Ελλήνων κατά της περσικής εισβολής, το οποίο καθόρισε την πορεία όχι μόνο του ελληνικού, αλλά και του δυτικού πολιτισμού.

Αξίζει εδώ να παραθέσουμε περισσότερες πληροφορίες (από το Κέντρο Διάδοσης Επιστημών & Μουσείο Τεχνολογίας) σχετικά με την αθηναϊκή τριήρη, που ήταν ο πρωταγωνιστής της τόσο σημαντικής αυτής ναυμαχίας.

Η τριήρης ήταν ένα πολεμικό πλοίο με τρεις σειρές κουπιών και από τις δύο πλευρές, διευθετημένες κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην απαιτείται να έχει το σκάφος μεγάλο ύψος και η κωπηλασία να γίνεται χωρίς κίνδυνο συγκρούσεως των κουπιών.

Ο τύπος, που είχαν οι τριήρεις των Αθηναίων, υπολογίσθηκε με βάση κυρίως τους νεώσοικους της Ζέας. Οι διαστάσεις αυτών των πλοίων ήταν περι-

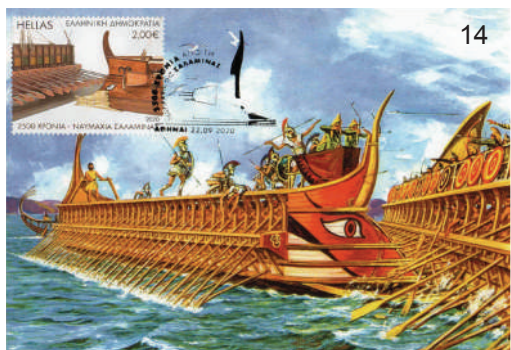
που: μήκος 36 μ., πλάτος 5 μ., ύψος από την ίσαλο γραμμή 2,20 μ. και βύθισμα 1 μ. Ανήκε στα "μακρά" πλοία (νῆες μακράι). Το εκτόπισμά τους ήταν 70 - 90 τόνοι. Η τριήρης έπλεε είτε με τα κουπιά είτε με τα ιστία είτε και με τα δύο συγχρόνως. Σύμφωνα με αθηναϊκή επιγρα-

φή του 4ου αι., κάθε τριήρης διέθετε 170 κουπιά, 85 σε κάθε πλευρά, μοιρασμένα σε τρεις σειρές. Για κάθε κουπί αντιστοιχούσε ένας κωπηλάτης και έτσι το σύνολό τους ήταν 170. Οι κωπηλάτες της ανώτερης σειράς ονομάζονταν "θρανίται" και ήταν 62 της μεσαίας "ζυγίται" και ήταν 54 και της κατώτερης "θαλαμίται" και ήταν επίσης 54.

Οι αθηναϊκές τριήρεις, στη περίοδο τουλάχιστον από τις τελευταίες δεκαετίες του 5ου αι., ως τα μέσα του 4ου, είχαν δύο ιστούς και δύο ιστία, έναν ιστό μεγάλο ("ιστός μέγας") με το αντίστοιχο μεγάλο ιστίο ("ιστίον μέγα") και έναν μικρότερο ιστό ("ιστός ακάτειος") με το αντίστοιχο μικρότερο ιστίο ("ιστίον ακάτειον"). Οι διαστάσεις του μεγάλου ιστίου υπολογίζεται ότι είχαν μήκος 22 μ. και ύψος 8 μ., επιφάνεια δηλαδή 176 τ.μ. Για τις διαστάσεις του "ιστού ακατείου" δεν υπάρχουν στοιχεία. Ήταν πάντως πολύ μικρότερες. Η μέγιστη ταχύτητα τους (κωπηλάτες και ιστία) φαίνεται ότι έφτανε τους 14 κόμβους, ήταν τουλάχιστον μεγαλύτερη κατά 30% της ταχύτητας των πεντηκόντορων. Ως πηδάλιο οι τριήρεις είχαν δύο μεγάλα και πλατιά κουπιά, τοποθετημένα στην πρύμνη, που τα χειρίζονταν έμπειροι και επιδέξιοι ναυτικοί.

Στην πλώρα, κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, ήταν το "έμβολον", μία προεξοχή 1 μ. περίπου, που περιβαλλόταν από χάλκινη επένδυση και κατέληγε σε αιχμή. Επάνω από το έμβολο και έξω από το νερό ήταν η "παρεμβολή", μικρότερο έμβολο, τοποθετημένο για να εμποδίζει το κύριο έμβολο να εισδύει ολόκληρο στα πλευρά του εχθρικού σκάφους, οπότε υπήρχε ο κίνδυνος να σφηνωθεί, και να μην μπορεί η τριήρης να οπισθοδρομήσει και να ελευθερωθεί.

Πριν τη ναυμαχία, αφαιρούσαν τα

ιστία και τους ιστούς, ώστε να μειώσουν το βάρος. Καθώς οι κωπηλάτες χρησιμοποιούσαν όλη τους την επιδεξιότητα, το πλοίο έφτανε τους 8 κόμβους και ισοδυναμούσε με μία επιταχυνόμενη κωπήλατη τορπίλη!

Για να προστατεύουν το πλήρωμα, και ιδίως τους θρανίτες κωπηλάτες από εχθρικά βλήματα αλλά και από τα κύματα, έφρασαν τα πλευρά του πλοίου πάνω από το κατάστρωμα και τότε οι τριήρεις ονομάζονταν "κατάφρακτοι".

Το συνολικό πλήρωμα της αθηναϊκής τριήρους απαρτιζόνταν κανονικά από 200 άτομα: τον τριήραρχο, που ασκούσε την ανώτερη διοίκηση στο πλοίο και διηύθυνε τη μάχη, τον κυβερνήτη, ναυτικό που είχε την ευθύνη για τον πλου, τον πρωρέα, αξιωματικό που βρισκόταν στην πλώρα, τον κελευστή, αρχηγό των ερετών που εκφωνούσε τα κελεύσματα, δύο τοιχάρχους, ανά ένα σε κάθε τοιχαρχία (πλευρά του πλοίου με τους ερέτες) και έναν τριηραύλη, που με αυλό έδινε τον ρυθμό στους κωπηλάτες, 170 ερέτες, 13 ναύτες για τις άλλες εργασίες του πλοίου εκτός από την κωπηλασία, και 10 επιβάτες, πολεμιστές δηλαδή με τον βαρύ οπλισμό των οπλιτών. Σπάνια, όπως στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, υπήρχαν και 4 τοξότες.

Στα γραμματόσημα, που είναι εμπνευσμένα από τα αξεπέραστα ομοιώματα του Ε. Γρυπιώτη, (σχεδίαση –

προσαρμογή Μυρσίνης Βαρδοπούλου) παρουσιάζονται:

- Η «**Άφρακτη τριήρης**» (αξία 0,90 €), το υπερόπλο του ελληνικού στόλου, το θαύμα της αρχαίας ελληνικής ναυπηγικής και πρωταγωνιστής στη ναυμαχία της Σαλαμίνας

- Η «**Κατάφρακτη τριήρης**» (αξία 1 €), με φραγμένα τα πλευρά του πλοίου, για να προστατεύεται το πλήρωμα.

- Ο «**Θεμιστοκλής**» (αξία 1 €), σε χαλκογραφικό σχεδιασμό του Γιάννη Γουρζή, καθηγητή της ΑΣΚΤ.

- «**Εμβολισμός πλοίου**» (αξία 2 €). Αθηναϊκή τριήρης εμβολίζει περσικό πλοίο.

Οι ΚΜ, που δημιούργησε η Ένωσή μας σφραγίστηκαν με την εικονογραφημένη σφραγίδα της πρώτης ημέρας κυκλοφορίας. Καθώς αυτή απεικονίζει την πλώρη και το έμβολο προέκυψαν 3 όμορφες τριπλέτες. (Εικ. 11-14)

7η Αναμνηστική σειρά:

«2500 χρόνια από τη μάχη των Θερμοπυλών» .

Η μάχη των Θερμοπυλών ήταν χαμένη από την αρχή. Το γνώριζαν πολύ καλά και οι ίδιοι οι 300 σπαρτιάτες με τον αρχηγό τους τον Λεωνίδα. Και όμως δεν δίστασαν ούτε λεπτό να παραμείνουν στη θέση τους και να πολεμήσουν

πεθαίνοντας **«τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι»**. Αυτή η στάση τους ακριβώς ήταν εκείνη, που τους εξασφάλισε μια περίοπτο θέση στο «πάνθεον της ιστορίας».

Στα γραμματόσημα (σε σχεδίαση – προσαρμογή της Μυρσίνης Βαρδοπούλου) απεικονίζονται:

- **«Σπαρτιάτες μαχόμενοι κατά των Περσών» (αξίες 0,50 € και 2,50 €)** από το Ηρώο, που φιλοτέχνησε ο γλύπτης Βάσος Φαληρέας.

- **«Λεωνίδα (αξία 1 €)»**. Χάλκινο άγαλμα του Βάσου Φαληρέα και

- Επιτύμβιο επίγραμμα του Σιμωνίδη **« Ω ξειν αγγέλειν Λακεδαιμονίοις ότι τήδε κείμεθα τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι»**.

Η ΚΜ με τον Λεωνίδα σφραγίστηκε την ΠΗΚ στη Σπάρτη, όπου βρίσκεται το άγαλμα, ενώ οι υπόλοιπες ΚΜ στο ταχυδρομικό γραφείο του Μώλου, από το οποίο εξυπηρετείται σήμερα η περιοχή των Θερμοπυλών. (Εικ. 15-18)

8η Αναμνηστική σειρά: «Χριστούγεννα 2019»

Για μια ακόμη φορά, παραστάσεις της χριστουγεννιάτικης σειράς (σχέδια της Ανθούλας Λύγκα) είναι ζωντανές και όμορφες, πλην όμως δεν κρίθηκαν πρόσφορες για τη δημιουργία ΚΜ.

9η Αναμνηστική σειρά: «Παιδί και γραμματόσημο: Stop bulling»

Η Ένωσή μας δεν προχώρησε στη δημιουργία ΚΜ με τα γραμματόσημα της σειράς αυτής, καθώς οι παραστάσεις τους, παρότι εντυπωσιακές, δεν είναι πρόσφορες για το σκοπό αυτό.

New issues of Maximum cards

1. ***“Ancient theatres of Greece”***

Greece’s ancient theatres are magnificent silent witnesses of the spirit of our ancestors. Hellenic Post presents five stamps that take us on a fascinating journey to Epirus, revealing the region’s rich cultural heritage. They depict the Ancient Theatre of Dodona, which was an integral part of the Panhellenic Sanctuary of Dodona, the Ancient Theatre of Nicopolis, one of the most impressive monuments in Greece, the Ancient Theatre of Kassope, with the panoramic view of the Ionian Sea, the Ancient Theater of Ambrakia, the smallest of the theatres that have been discovered so far and the Ancient Theatre of Gitana, built in the capital of Ancient Thesprotia, with many of its seats still bearing inscriptions of names.

Our Union created 5 MC’s with the 5 values of this commemorative set of stamps. All cards are cancelled with the FD postmarks of the nearest Post Offices (see page 37-38)

2. ***“Euromed 2020 – Traditional gastronomy of the Mediterranean”***

The main dishes in the Greek cuisine are:

Lamb and goat, mainly roasted on a spit or grilled.

Pies, with various kinds of pastry and rich or humble fillings.

The famous moussaka, French béchamel sauce with little meat and vegetables.

Octopus, boiled or grilled.

All these dishes were depicted on the 4 stamps, with which we created 4 MCs, canceled with the FD postmark (see page 39)

3. ***“100 years since the death of Ion Dragoumis (1878-1920)”***

Ion Dragoumis, intellectual, writer and politician, played a central role in the Greek political arena in the early 20th century. He served in important diplomatic posts in Constantinople, Rome, St. Petersburg and others. His political views led him to be exiled from 1917 to 1919. On July 31 1920, the news of the attempted assassination of Eleftherios Venizelos in Paris reached Athens. On the same day, Dragoumis was detained and assassinated.

Our Union created a MC, cancelled with the illustrated postmark of FD (see page 40)

4. ***“2500 years anniversary of the battle of Salamis”***

The battle of Salamis was one of the most important events in the struggle of the Greeks against the Persian invention (480 B.C.). Hellenic Post honours this key moment in Greek history by presenting its leading figure, Themistocles, whose genius secured the victory in the greatest naval conflict in ancient history, along with two model Greek ships and a Phoenician one.

Our Union used the 4 stamps in order to create 4 MCs, which were cancelled with the FD postmark (see page 41-42)

5. ***“2500 years anniversary of the battle of Thermopylae”***

The battle took place in 480 BC. An outnumbered Greek force of 7000 warriors (including the famous 300 Spartans), under the command of King Leonidas of Sparta, held off a substantially larger force of Persians invaders. The 300 Spartans stayed in their positions till the end, and they died according to their laws.

Our Union created 4 cards with the respective stamps of this series, which were canceled in Sparta and Molos (next to Thermopylae) on the first day (see page 42-43)

Let's get on board again

**NOTOS 2021 IS HELD UNDER THE PATRONAGE
OF H.E. THE PRESIDENT OF THE HELLENIC REPUBLIC
Ms. KATERINA SAKELLAROPOULOU**

19 - 22 November 2021, Athens
www.hps.gr/notos2021

PHILATELIC
PATRONAGE

PHILATELIC
PATRONAGE

PHILATELIC
PATRONAGE

PHILATELIC
RECOGNITION

STATE
PARTNER

STATE
PARTNER

A. Karamitsos

MAJOR
SPONSOR

“NOTOS 2021”

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, 19-22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2021
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, 10-16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2021
ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Ένωσής μας στη διεύθυνση:
www.maximaphilia.gr